

ગાંધીદર્શન વિભાગ, ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ

એમ.એ. : ગાંધી અધ્યયન

(નિયમિત અભ્યાસક્રમ)

રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિ (NEP 2020) અનુસાર તૈયાર કરેલ અભ્યાસક્રમ
(જૂન - 2025 થી નવા સત્ર -1 થી અમલમાં)

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ

વર્ષ : 2025-2026

ગાંધીદર્શન વિભાગ, ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ

એમ.એ. : ગાંધી અધ્યયન

અભ્યાસક્રમનું માળખું

સત્ર - 1 ગુરુપૂર્ણિમા સત્ર						
પાઠ્યક્રમ કોડ	પ્રશ્નપત્રનું નામ	કાર્ય કલાક	કેડીટ	મૂલ્યાંકન		કલાક/સપ્તાહ
				આંતરિક	બાહ્ય	
MGNS101	Foundations of Social Science સમાજવિજ્ઞાનનો આધાર	60	04	40	60	03
MGNS102	Mahatma in the Making મહાત્માની તરફ પ્રયાણ	60	04	40	60	03
MGNS103	Indian Freedom Movement : Gandhi in History ભારતીય સ્વતંત્રતા આંદોલન: ઇતિહાસમાં ગાંધી	60	04	40	60	03
MGNS104	Research Methodology અનુસંધાન પદ્ધતિ	60	04	40	60	03
MGNS105	Key Texts of Gandhi ગાંધીના મૂળભૂત પુસ્તકો	60	04	40	60	03
ACMGNS2	Community Life સમૂહજીવન	60	ગ્રેડ	સતત મૂલ્યાંકન		03
Total કુલ		360	20	200	300	18
સત્ર - 2 વસંતપંચમી સત્ર						
પાઠ્યક્રમ કોડ	પ્રશ્નપત્રનું નામ	કાર્ય કલાક	કેડીટ	મૂલ્યાંકન		કલાક/સપ્તાહ
				આંતરિક	બાહ્ય	
MGNS201	Gandhi's Core Philosophy / World View ગાંધીનું કેન્દ્રીય દર્શન/ વિશ્વ દ્રષ્ટિ	60	04	40	60	03
MGNS202	Sarvodaya : Gandhi's Vision of a Nonviolent World Order સર્વોદય : અહિંસક વિશ્વ વ્યવસ્થાની ગાંધીની દ્રષ્ટિ	60	04	40	60	03
MGNS203	Structure of Sarvodaya World Order સર્વોદય વિશ્વ વ્યવસ્થાની સંરચના	60	04	40	60	03
MGNS204	Gandhian Praxis ગાંધીવાદી વ્યવહાર	60	04	40	60	03
MGNS205	205A Associates of Gandhi (Elective) ગાંધીના સહયોગીઓ અથવા 205B Gandhi in Dialogue સંવાદમાં ગાંધી	60	04	40	60	03
ACMGNS2	Community Life સમૂહજીવન	60	ગ્રેડ	સતત મૂલ્યાંકન		03
Total કુલ		360	20	200	300	18

સત્ર - 3 ગુરુપૂર્ણિમા સત્ર

પાઠ્યક્રમ કોડ	પ્રશ્નપત્રનું નામ	કાર્ય કલાક	કેડીટ	મૂલ્યાંકન		કલાક/સપ્તાહ
				આંતરિક	બાહ્ય	
MGNS301	Social Change, Social Movement and Gandhi સમાજ પરિવર્તન, સામાજિક ચળવળ અને ગાંધી	60	04	40	60	03
MGNS302	Gandhi and Sustainability ગાંધી અને સંપોષિતતા	60	04	40	60	03
MGNS303	Globalization and Gandhi's Economic Thought ભૂમંડલીકરણ અને ગાંધીના આર્થિક વિચાર	60	04	40	60	03
MGNS304	Life Style and Gandhi જીવનશૈલી અને ગાંધી	60	04	40	60	03
MGNS305	Indian Knowledge Tradition and Gandhi ભારતીય જ્ઞાન પરંપરા અને ગાંધી	60	04	40	60	03
ACMGNS2	Community Life સમૂહજીવન	60	ગ્રેડ	સતત મૂલ્યાંકન		03
Total કુલ		360	20	200	300	18
સત્ર - 4 વસંતપંચમી સત્ર						
પાઠ્યક્રમ કોડ	પ્રશ્નપત્રનું નામ	કાર્ય કલાક	કેડીટ	મૂલ્યાંકન		કલાક/સપ્તાહ
				આંતરિક	બાહ્ય	
MGNS401	Gandhi and Religion ગાંધી અને ધર્મ	60	04	40	60	03
MGNS 402	Gandhiana : Trends and Approaches ગાંધીયાના : પ્રવાહ અને અભિગમ	60	04	40	60	03
MGNS 403	Gandhi and Education ગાંધી અને શિક્ષણ	60	04	40	60	03
MGNS 404	Gandhi's Ashram ગાંધીજીના આશ્રમ	60	04	40	60	03
MGNS THESIS- 410	Dissertation શોધ નિબંધ	120	04	40	60	03
ACMGNS2	Community Life સમૂહજીવન	60	ગ્રેડ	સતત મૂલ્યાંકન		03
Total કુલ		420	20	200	300	18

ગાંધી અધ્યયન (MA) માટે કાર્યક્રમ પરિણામો (POs)

કાર્યક્રમ પરિણામ (Programme Outcome)	ન્યાયસંગતતા (Justification)
PO1 વિષય આધારિત જ્ઞાન	વિદ્યાર્થીઓને ગાંધીયન દૃષ્ટિકોણથી વ્યવહારિક સમસ્યાઓ ઉકેલવાની ક્ષમતા આપે છે અને તેમને આધુનિક વિમર્શો માટે યોગ્ય બનાવે છે.
PO2 સમસ્યા વિશ્લેષણ	વિદ્યાર્થીઓમાં મહત્વપૂર્ણ વિચારશક્તિ અને વિશ્લેષણાત્મક અભિગમ વિકસાવે છે, જે ગાંધીજીના વિચારોના પ્રયોજનો પર આધારિત છે.
PO3 પ્રયોગાત્મક કુશળતા	વિદ્યાર્થીઓને ચોકસાઈ, પુનરાવૃત્તિ અને વ્યવહાર અનુભવ માટે તાલીમ આપે છે — જે અભ્યાસને ગાંધીયન અભિગમથી જોડે છે.
PO4 પર્યાવરણ અને સ્થાયિત્વ	શિક્ષણને સ્થાયિત્વ વિકાસના ધ્યેયો અને ગાંધીજીના પર્યાવરણીય નૈતિકતાના અભિગમ સાથે જોડે છે.
PO5 નૈતિકતા અને મૂલ્યો	વિદ્યાર્થીઓમાં ગાંધીયન મૂલ્યો અને નૈતિકતાને આત્મસાત કરવાની દિશામાં માર્ગદર્શન આપે છે.
PO6 સંચાર કુશળતા	વિદ્યાર્થીઓને સમાજવિજ્ઞાન તથા ગાંધીજીના વિચારશીલ અભિગમને સ્પષ્ટ રીતે રજૂ કરવા માટે મૌખિક અને લેખિત સંચારની કળા પ્રદાન કરે છે.
PO7 આધુનિક સાધનોનો ઉપયોગ	સંશોધનમાં કાર્યક્ષમતા માટે માહિતીપ્રદ સાધનોનો ઉપયોગ કરીને ગાંધીયન વિચારના આધારે આધુનિક પદ્ધતિઓ સાથે જોડાણ કરે છે.
PO8 સમૂહ કાર્ય અને નેતૃત્વ	મૂલ્ય આધારિત સંગઠન અને ગાંધીયન પ્રેરણાથી સંશોધન અને વ્યવસાયિક જીવન માટે તૈયારી કરે છે.
PO9 જીવનભર શીખવાની ક્ષમતા	સમાજવિજ્ઞાન અને ગાંધીજીના વિચારવિમર્શના પરિબળો સાથે જીવનભર શીખવાની દૃષ્ટિ વિકસાવે છે.
PO10 પ્રોજેક્ટ વ્યવસ્થાપન	વૈજ્ઞાનિક સંશોધન અને ક્ષેત્ર અભ્યાસમાં ગાંધીયન વિચારોના આધારે કાર્યક્ષમતાપૂર્વક યોજનાઓ ચલાવવાની ક્ષમતા આપે છે.
PO11 નવિનતા અને ઉદ્યોગશીલતા	વિદ્યાર્થીઓને ટકાઉ ઉકેલ અને વ્યવસાયિક વિચાર માટે સશક્ત બનાવે છે, ખાસ કરીને ગાંધીજીના રચનાત્મક કાર્યક્રમ સાથે સંકળાયેલી દિશામાં.
PO12 સામાજિક યોગદાન	સ્વાવલંબન, ગ્રામ વિકાસ અને ગાંધીયન વિચારના વ્યવહાર અમલ દ્વારા સમુદાયમાં યોગદાન આપવા માટે

	પ્રેરણા આપે છે.
--	-----------------

કાર્યક્રમ વિશિષ્ટ પરિણામો (PSOs)

કાર્યક્રમ વિશિષ્ટ પરિણામ (Program Specific Outcome)	ન્યાયસંગતતા (Justification)
PSO1 લાગુ સામાજિક વિજ્ઞાનના ક્ષેત્રમાં મોડલિંગ, વિશ્લેષણ અને સમસ્યા ઉકેલ માટે મૂળભૂત ગાંધીયન સિદ્ધાંતોનો ઉપયોગ કરાવશે.	વિષય આધારિત જ્ઞાન (PO1) અને સમસ્યા વિશ્લેષણ (PO2) સાથે સુસંગતતા ધરાવે છે.
PSO2 સહજતા, સ્થિરતા અને સામાજિક સંબંધિતતાના ગાંધીયન સિદ્ધાંતો સાથે સંકળાયેલા ક્ષેત્રકામ, સામાજિકવિજ્ઞાન પદ્ધતિઓ અને આંતરવિષયક અભિગમના આધાર પર સ્વતંત્ર તથા સહયોગી કાર્ય કરવાની ક્ષમતા વિકસાવશે.	પર્યાવરણ અને સ્થિરતા (PO4)ને પૂરું પાડે છે અને ગુજરાત વિદ્યાપીઠના સેવા, ગ્રામ વિકાસ તથા મૂલ્યઆધારિત અનુસંધાનના મિશન સાથે જોડાય છે.
PSO3 ગાંધીજીના વિચારો અને સિદ્ધાંતોને તકનિકી, નૈતિક અને સંસ્કૃતિઆધારિત ભાષાનો ઉપયોગ કરીને મૌખિક તથા લેખિત સ્વરૂપે અસરકારક રીતે સમજાવશે.	નૈતિકતા (PO5), સંચાર (PO6), અને સામાજિક યોગદાન (PO12) સાથે જોડાય છે, તેમજ ગાંધીયન શૈક્ષણિક મૂલ્યો અને પ્રદેશી ભાષા કૌશલ્યને પ્રોત્સાહન આપે છે.

MGNS SEM 1	MGNS 101	સમાજવિજ્ઞાનનો આધાર	ફરજીયાત
------------	----------	--------------------	---------

		Credit :4	Teaching Hours : 60
Prerequisites	સામાજિક વિજ્ઞાનથી પરિચિતતા		

Course Outcomes:	આ કોર્સ પૂર્ણ કર્યા પછી વિદ્યાર્થીઓ CO 1 સામાજિક વિજ્ઞાનના ઉત્ક્રાંતિ અને જ્ઞાનશાસ્ત્રીય પાયાનું વર્ણન કરી શકશે, જેમાં વૈજ્ઞાનિક અને માનવતાવાદી અભિગમો શામેલ છે CO 2 મુખ્ય વિદ્યાશાખાઓના વૈચારિક માળખા - સમાજશાસ્ત્ર, મનોવિજ્ઞાન, માનવશાસ્ત્ર, અર્થશાસ્ત્ર અને રાજકીય વિજ્ઞાનની મૂળભૂત સંકલ્પનાઓને વર્ણવી શકશે CO 3 સત્ય અને વાસ્તવિકતા પ્રત્યેના ભારતીય અને પશ્ચિમી દાર્શનિક અભિગમોની તુલના કરી શકશે . CO 4 સામાજિક વિજ્ઞાન પદ્ધતિઓ, મૂલ્યો અને જ્ઞાન માળખામાં ગાંધીજીના યોગદાનનું મૂલ્યાંકન કરી શકશે
------------------	---

Course Outcomes	Expected Mapping with Program Outcomes												
	(1-Weak Correlation; 2-Medium Correlation; 3 – Strong Correlation)												
COs \ POs	PO1	PO2	PO3	PO4	PO5	PO6	PO7	PO8	PO9	PO10	PO11	PO12	Avg (CO)
CO1	3	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2.67
CO2	3	3	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2.67
CO3	2	-	-	-	3	-	-	-	2	-	-	-	2.33
CO4	3	3	-	2	3	-	-	-	-	-	-	3	2.80
Avg (PO)	2.75	3	-		2.67	2	-	-	2	-	-	3	

Teaching Pedagogy:	શિક્ષકકેન્દ્રી અધ્યાપન વિવેચનાત્મક વિચાર તુલનાત્મક અભિગમ ચર્ચા અને સંવાદ પદ્ધતિ
--------------------	--

Lectures with Breakup	No of Hrs.
એકમ : 1 સમાજ વિજ્ઞાનનો વિકાસ પ્રાકૃતિક વિજ્ઞાન અને સમાજ વિજ્ઞાન સમાજવિજ્ઞાન ની પ્રકૃતિ અને વ્યાપ સમાજ વિજ્ઞાન અને વિષય નિષ્ઠતા / મૂલ્યોનો પ્રશ્ન સમાજ વિજ્ઞાન અને વિજ્ઞાન વચ્ચે સમાનતા અને વિવિધતા સમાજ વિજ્ઞાનમાં પદ્ધતિ: આગમન અને નિગમન શું સમાજ વિજ્ઞાન-વૈજ્ઞાનિક-વસ્તુનિષ્ઠ-સાર્વત્રિક છે ?	15
એકમ : 2 મૂળભૂત સંકલ્પના: સમાજશાસ્ત્ર , મનોવિજ્ઞાન, નૃવંશશાસ્ત્ર, અર્થશાસ્ત્ર અને રાજનીતિ વિજ્ઞાન	15
એકમ : 3 ભારતીય અને પશ્ચિમી દર્શનનો પરિચય ભારતીય અને પશ્ચિમી દર્શનનો આધારભૂત અભિગમ , સત્ય/યથાર્થ, બે પરંપરાઓ :આદર્શવાદ અને ભૌતિકવાદ , મુખ્ય ભારતીય દાર્શનિક ગ્રંથ અને ષડદર્શન	15
એકમ : 4 ભારતીય સમાજ વિજ્ઞાનની પ્રકૃતિ અને વ્યાપ શું ભારતીય સમાજ વિજ્ઞાન છે ? કૌટિલ્યના અર્થશાસ્ત્ર , મનુસ્મૃતિ, મહાભારતના શાન્તિપર્વ અને કે. સી. ભટ્ટાચાર્યના સ્વરાજ ઇન આઈડિયાઝનું ભારતીય સામાજિક વિજ્ઞાનના સંદર્ભમાં વાંચન. અનુભવ / જ્ઞાન - ભારતીય સામાજિક વિજ્ઞાનમાં ચર્ચા. સામાન્ય રીતે સામાજિક વિજ્ઞાનમાં ગાંધીજીનું યોગદાન	15

Assessment methods

Assessment Methods: વિગતવાર માહિતી પરિશિષ્ટ-1	
આંતરિક મૂલ્યાંકન : 40	અર્થગ્રહણ આધારિત પરીક્ષા, વસ્તુનિષ્ઠ પ્રશ્નો , અસાઇનમેન્ટ, સેમિનાર
અંતિમ સેમેસ્ટર પરીક્ષા- 60	લેખિત કસોટી

Text & Reference Books:	
1	એ. રોઝેનબર્ગ. ફિલોસોફી ઓફ સોશિયલ સાયન્સ, કોલોરાડો: વેસ્ટવ્યૂ પ્રેસ, 1988
2	ધ મેટાફિઝિક્સ ઓફ ધ સોશિયલ વર્લ્ડ .રૂબેન, લંડન :RKP, 1985.
3	ગોપાલ ગુરુ અને એસકેકેડ મિરર .સુરુક્ષાઈ ., દિલ્હીઓક્સફોર્ડ યુનિવર્સિટી પ્રેસ : 2012
4	એચ. પુટનામ. રીઝન, ટ્રુથ, એન્ડ હિસ્ટરી, કેમ્બ્રિજ: કેમ્બ્રિજ યુનિવર્સિટી પ્રેસ, 1981
5	જે. સીર્લ. ધ કન્સ્ટ્રક્શન ઓફ સોશિયલ રિયાલિટી, લંડન: પેંગ્વિન, 1995
6	જોન એલ. હીલબ્રોન. ધ ઓક્સફોર્ડ કમ્પેનિયન ટુ ધ હિસ્ટરી ઓફ મોડર્ન સાયન્સ, ઓક્સફોર્ડ: ઓક્સફોર્ડ યુનિવર્સિટી પ્રેસ, 2003.
7	એમ. હિરીયાણા. આઉટલાઇન્સ ઓફ ઇન્ડિયન ફિલોસોફી, દિલ્હી: મોતીલાલ બી., 1993.
8	એમ. હિરીયાણા. ધ એસેન્શિયલ્સ ઓફ ઇન્ડિયન ફિલોસોફી, દિલ્હી: મોતીલાલ બી., 1995
9	માર્ટિન હોલિસ. ધ ફિલોસોફી ઓફ સોશિયલ સાયન્સ: એન ઇન્ટ્રોડક્શન, યુકે: કેમ્બ્રિજ યુનિવર્સિટી પ્રેસ, 1994
10.	સતીશચંદ્ર ચેટર્જી અને ડી. દત્તા. એન ઇન્ટ્રોડક્શન ટુ ઇન્ડિયન ફિલોસોફી, કલકત્તા: યુનિવર્સિટી ઓફ કલકત્તા, 1948
Web & Other Study Resources:	
1	https://www.britannica.com/

MGNS SEM-1	MGNS 102	મહાત્માની તરફ પ્રયાણ	ફરજિયાત
		Credit : 4	Teaching Hours : 60
Prerequisites/પૂર્વ આવશ્યકતા	સત્યના પ્રયોગો અથવા આત્મકથાનું વાચન		

Course Outcomes:	આ પાઠ્યક્રમનો અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યા પછી વિદ્યાર્થીઓ, CO.1 19મી સદીના સામાજિક, સાંસ્કૃતિક અને રાજકીય સંદર્ભમાં ગાંધીના ઉદ્ભવને ચિન્હિત કરી શકશે. CO.2 ગાંધીના મૂળ પાઠથી ગાંધીના આંતરિક સંઘર્ષનું નિરૂપણ કરી શકશે. CO.3 બૌદ્ધિક અને રાજકીય ક્ષેત્રના ગાંધીના અંતરદ્વંદ્વને વ્યાખ્યાયિત કરી શકશે. CO.4 મોહનથી મહાત્મા તરફની યાત્રાને રેખાંકિત કરી શકશે.
------------------	--

Course Outcomes	Expected Mapping with Program Outcomes												
	(1-Weak Correlation; 2-Medium Correlation; 3 – Strong Correlation)												
COs \ POs	PO1	PO2	PO3	PO4	PO5	PO6	PO7	PO8	PO9	PO10	PO11	PO12	Avg (CO)
CO1	3	2	1	2	2	1	1	2	1	1	2	2	1.67
CO2	2	3	2	1	2	1	1	2	1	1	2	3	1.75
CO3	3	3	2	1	3	1	2	3	2	2	2	3	2.25
CO4	3	2	2	2	2	1	2	3	2	2	3	2	2.17
Avg (PO)	2.75	2.5	1.75	1.5	2.25	1	1.5	2.5	1.5	1.5	2.25	2.5	

Teaching Pedagogy:	સ્વ અધ્યયન ફિલ્મ નિદર્શન વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ
--------------------	--

Lectures with Breakup	No of Hrs.
-----------------------	------------

એકમ : 1 ગાંધીના ઉદ્ભવના વિવિધ સંદર્ભ / સામાજિક - સાંસ્કૃતિક અને રાજકીય ઉદારવાદ અને સામ્રાજ્ય સંસ્થાનવાદ થી રાષ્ટ્રવાદ પશ્ચિમી શિક્ષણ - ભારતીય ભદ્ર અને ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસ ભારતીય સંસ્કૃતિમાં ગાંધીના મૂળ	15
ક્રમ : 2 ગાંધીના આંતરિક સંઘર્ષનું નિરૂપણ : ભક્તિ પરંપરા અને ગાંધીનું પ્રારંભિક જીવન લંડનનું જીવન દક્ષિણ આફ્રિકાનું જીવન ભારતનું જીવન - પ્રથમ ચરણ (1915 -1930) - દ્વિતીય ચરણ (1930-1945) - તૃતીય ચરણ (1945-1948)	15
ક્રમ: 3 નાસ્તિકતા, ભાવના અને શ્રદ્ધાનું જોડાણ : વ્યક્તિગત અને સમુદાય માટે પ્રાસંગિકતા	15
ક્રમ: 4 મોહનથી મહાત્મા તરફની યાત્રા ગાંધીજીના જીવનમાંથી આપણે શું શીખીએ? મહાત્મા બનવું એ એક આંતરિક યાત્રા છે, શું આ યાત્રા દરેક વ્યક્તિ માટે સંભવ છે?	15

Assessment Methods: વિગતવાર માહિતી પરિશિષ્ટ-1	
આંતરિક મૂલ્યાંકન : 40	અર્થગ્રહણ આધારિત પરીક્ષા, વસ્તુનિષ્ઠ પ્રશ્નો , અસાઇનમેન્ટ, સેમિનાર
અંતિમ સેમેસ્ટર પરીક્ષા- 60	લેખિત કસોટી

1, ભીખુ પરેખ, કૌલિનિયલિઝમ, પરંપરા અને સુધારણા: ગાંધીજીના રાજકીય વિચારવિમર્શનું વિશ્લેષણ, સેજ પબ્લિકેશન, 1999.
2. ફિટજોફ કાપ્રા, ધ ટર્નિંગ પોઇન્ટ, ફ્રોન્ટાના, લંડન, 1984.
3. ચંદ્રન દેવનેસન, ધ મેકિંગ ઓફ ધ મહાત્મા, ઓરિએન્ટ લોન્ગમેન, નવી દિલ્હી, 1969.
4. જ્ઞાન પ્રકાશ (સંપાદક), આફ્ટર કોલોનિયલિઝમ: સામ્રાજ્ય પછીના ઇતિહાસો અને મૂલ્યવિસ્થિતિઓ, પ્રિન્સ્ટન યુનિવર્સિટી પ્રેસ, 1995.
5. જોસેફ ડોકે, એમ.કે. ગાંધી: દક્ષિણ આફ્રિકામાં ભારતીય રાષ્ટ્રભક્ત, પ્રકાશન વિભાગ, દિલ્હી.
6. એમ. પી. મથાઈ, મહાત્મા ગાંધીનું વિશ્વદર્શન, ગાંધી પીસ ફાઉન્ડેશન, નવી દિલ્હી, 2000.
7. મેન્ડેડ બી. સ્ટિગર, ગાંધીનું દ્રંધ્વ, માર્ટિન પ્રેસ, ન્યૂયોર્ક, 2000.
8. ઉદયસિંહ મહેતા, લિબરલિઝમ એન્ડ એમ્પાયર: 19મી સદીના બ્રિટિશ વિચારનું વિશ્લેષણ, યુનિવર્સિટી ઓફ શિકાગો પ્રેસ, 1999.
9. થોમસ આર. મેટકાફ, રાજની વિચારધારાઓ, ફાઉન્ડેશન બુક્સ, નવી દિલ્હી, 2005.

MGNS SEM-1	MGNS 103	ભારતીય સ્વતંત્રતા આંદોલન : ઇતિહાસમાં ગાંધી	ફરજિયાત
		Credit : 4	Teaching Hours : 60
Prerequisites/પૂર્વ આવશ્યકતા	ભારતના ઉપનિવેશકાળનું સામાન્ય જ્ઞાન બ્રિટિશ રાજ, અને 1857 પછીના રાષ્ટ્રીય જાગૃતિના તબક્કાઓની ઓળખ ગાંધીજીના જીવનના મુખ્ય તબક્કાઓની જાણકારી		

Course Outcomes:	આ પાઠ્યક્રમનો અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યા પછી વિદ્યાર્થીઓ, CO1 ઇતિહાસના લેખનની વિવિધ વિભાવનાને વર્ણવી શકશે CO2 મુખ્ય ધારાના ઇતિહાસની આલોચના કરી શકશે CO3 ભારતીય સ્વતંત્રતા આંદોલનમાં ગાંધીની ભૂમિકાને સમજાવી શકશે CO4 ભારતીય સ્વતંત્રતા આંદોલન અને માનવ મુક્તિના પ્રારૂપનું મૂલ્યાંકન કરી શકશે
-------------------------	---

Course Outcomes	Expected Mapping with Program Outcomes												
	(1-Weak Correlation; 2-Medium Correlation; 3 – Strong Correlation)												
COs \ POs	PO1	PO2	PO3	PO4	PO5	PO6	PO7	PO8	PO9	PO10	PO11	PO12	Avg (CO)
CO1	3	2	1	1	2	2	1	1	2	1	1	2	1.58
CO2	3	3	1	1	3	2	1	1	2	2	2	3	2
CO3	3	3	1	2	3	2	1	1	2	2	2	3	2.1
CO4	3	3	2	2	3	3	2	2	2	3	2	3	2.5
Avg (PO)	3	2.75	1.25	1.5	2.75	2.25	1.25	1.25	2	2	1.75	2.75	

Teaching Pedagogy:	જૂથ ચર્ચા દસ્તાવેજી ફિલ્મ નિદર્શન વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ
---------------------------	--

Lectures with Breakup	No of Hrs.
એકમ : 1 ઇતિહાસ શું છે? મુખ્ય ધારા ના ઇતિહાસનું લેખન ઇતિહાસ: ઘટના અને પ્રક્રિયાના વિવરણ રૂપે ઇતિહાસ: રેખીય અને ચક્રીય દ્રષ્ટિકોણ ઇતિહાસ :રાષ્ટ્રવાદી , માર્ક્સવાદી, કેમ્બ્રિજ, સબએલર્ટન વૈકલ્પિક ઇતિહાસલેખન-નારીવાદી, પ્રાદેશિક, એકમ(માઈક્રો), નસલવાદી	15
એકમ : 2 ગાંધી દ્વારા મુખ્ય ધારાના ઇતિહાસની આલોચના મુખ્ય ધારાનો ઇતિહાસ, યુદ્ધ ઇતિહાસના રૂપમાં શું ઇતિહાસ વિકાસની ઓળખ છે? શાંતિ ઇતિહાસ લેખનની આવશ્યકતા	15

Lectures with Breakup	No of Hrs.
સત્ય અને ઇતિહાસ, ઇતિહાસથી ઉપર સત્ય	
એકમ : ૩ ભારતીય સ્વતંત્રતા આંદોલનમાં ગાંધીની ભૂમિકા ભારતીય રાજનીતિમાં ગાંધીનું આગમન ગાંધીએ ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસને જનસંગઠનમાં કેવી રીતે બદલ્યું અને કોંગ્રેસના એજન્ડામાં પરિવર્તન મુખ્ય સંઘર્ષ : અસહયોગ આંદોલન , સવિનય અવજ્ઞા ભંગ, ભારત છોડો આંદોલન (ભારતીય સ્વતંત્રતા આંદોલનના ઇતિહાસનો કાલક્રમિક સર્વે , ગાંધીને ધ્યાનમાં રાખીને)	15
એકમ : ૪ ભારતીય સ્વતંત્રતા અને માનવતાની મુક્તિ ભારતીય સ્વતંત્રતા આંદોલનની મુખ્ય વિશેષતાઓ- અહિંસા , સાધન સાધ્ય સહસંબંધ , જનભાગીદારી (સમાજના વિવિધ વર્ગ , મહિલા આદિવાસી, શ્રમિક ખેડૂત, ધાર્મિક સમૂહ અને નસ્લ) રાષ્ટ્રનિર્માણના રૂપમાં સ્વતંત્રતા આંદોલન રાષ્ટ્રવાદના અભ્યુદયમાં સ્વતંત્રતા આંદોલન સાંસ્કૃતિક રાષ્ટ્રવાદ પ્રતિરોધ અને પુનઃ રચનાનો સમન્વય સ્વતંત્રતા આંદોલન અને નેતૃત્વમાં પ્રશિક્ષણ ભારતીય સ્વતંત્રતા આંદોલન સંપૂર્ણ મુક્તિનું પ્રારૂપ	15

Assessment methods

Assessment Methods: વિગતવાર માહિતી પરિશિષ્ટ-1	
આંતરિક મૂલ્યાંકન : 40	અર્થગ્રહણ આધારિત પરીક્ષા, વસ્તુનિષ્ઠ પ્રશ્નો , અસાઇનમેન્ટ, સેમિનાર
અંતિમ સેમેસ્ટર પરીક્ષા- 60	લેખિત કસોટી

સંદર્ભસૂચિ :

1.	ડેવિડ કેનિડાઈન, ધ અન્ડિવાઇડેડ પાસ્ટ: ઇતિહાસ અમારા ભિન્નતાઓથી પરે, પેન્થિન પ્રકાશન.
2.	ઈ. શ્રીધરન, એ ટેક્સ્ટબુક ઓફ હિસ્ટોરીયોગ્રાફી, 500 BC to AD 2000, ઓરિએન્ટ લૉગમેન.
3.	જ્યોર્જ સી. આયગરસ, હિસ્ટોરીયોગ્રાફી ઇન ધ ટ્વેન્ટિએથ સેન્ટ્યુરી: ફ્રોમ સાઇન્ટિફિક ઓબ્ઝર્વેટિવિટી ટુ પોસ્ટમોડર્ન ચેલેન્જ, યુનિવર્સિટી પ્રેસ ઓફ ન્યૂ ઇંગ્લેન્ડ.
4.	જોન આર્નોલ્ડ, હિસ્ટ્રી: એ વેરી શોર્ટ ઇન્ટ્રોડક્શન, ઓક્સફોર્ડ યુનિવર્સિટી પ્રેસ.
5.	જેરેમી બ્લેક અને ડોનાલ્ડ એમ. મેકરેઇલ, સ્ટડઇંગ હિસ્ટ્રી, પલ્ગ્રેવ મેકમિલન.
6.	મેરી કુલબ્રુક, હિસ્ટોરિકલ થિયરી, રુટલેજ પ્રકાશન.
7.	માર્ગરેટ મેકમિલન, ધ યુઝ ઓફ અબ્યુઝ ઓફ હિસ્ટ્રી, પ્રોફાઇલ બુક્સ.

MGNS SEM-1	MGNS 104	અનુસંધાન પદ્ધતિ	ફરજિયાત
		Credit : 4	Teaching Hours : 60
Prerequisites/પૂર્વ આવશ્યકતા	તર્ક અને અંકડાશાસ્ત્રની પ્રાથમિક જાણકારી		

Course Outcomes:	આ પાઠ્યક્રમનો અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યા પછી વિદ્યાર્થીઓ, CO1 વિદ્યાર્થી અનુસંધાનની પરિભાષાઓ, પ્રક્રિયા અને પાયાની અવધારણાઓનું વર્ણન કરી શકશે. CO2 વિદ્યાર્થી ગાંધીવાદી અભિગમો અને વિવિધ વિમર્શાત્મક દૃષ્ટિકોણ (માર્ક્સવાદી , આધ્યાત્મિક, સાપેક્ષવાદી, ઉત્તર-આધુનિક) ની તુલનાત્મક સમજ રજૂ કરી શકશે. CO3 વિદ્યાર્થી અનુસંધાન પદ્ધતિઓ જેવી કે ઐતિહાસિક અધ્યયન , કેસ સ્ટડી વગેરેને ગાંધી અધ્યયન સાથે સંબંધિત ઉદાહરણો દ્વારા સમજાવી શકશે. CO4 વિદ્યાર્થી અનુસંધાન અને પ્રતિવેદન લેખન માટે રચનાત્મક માળખું , ભાષાશૈલી અને SPSS જેવા સાધનોનો ઉપયોગ કરી શકશે.
------------------	---

Course Outcomes	Expected Mapping with Program Outcomes												
	(1-Weak Correlation; 2-Medium Correlation; 3 – Strong Correlation)												
COs \ POs	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8	PO 9	PO 10	PO 11	PO 12	Avg (CO)
CO1	3	3	2	1	2	2	2	1	2	2	1	2	1.92
CO2	3	3	1	2	3	2	1	1	2	2	2	3	2.1
CO3	3	3	3	1	2	2	2	1	2	3	2	2	2
CO4	3	3	3	1	2	3	3	2	2	3	2	2	2.42
Avg (PO)	3	3	2.2	1.2	2.2	2.2	2	1.2	2	2.5	1.75	2.25	

Teaching Pedagogy:	- જૂથ ચર્ચા - પાવર પોઈન્ટ પ્રેઝન્ટેશન - સ્વ અધ્યયન - વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ
--------------------	--

Lectures with Breakup	No of Hrs.
એકમ : 1 અનુસંધાન અને અનુસંધાન પ્રક્રિયા અનુસંધાનની પરિભાષાઓ અનુસંધાનની પ્રક્રિયાના સોપાન (ચરણ) અનુસંધાન પ્રસ્તાવ શોધપત્ર લેખન અનુસંધાનની બુનિયાદી અવધારણાઓ અનુસંધાન માટે સમષ્ટિ, નિદર્શ અને તેની પ્રયુક્તિઓ, અનુસંધાન ઉપકરણ	15
એકમ : 2 ગાંધીવાદી અધ્યયનના અનુસંધાનમાં પ્રવાહ અને અભિગમ ગાંધીવાદી અધ્યયનનો પ્રવાહ-કાલાનુક્રમિક અને	15

Lectures with Breakup	No of Hrs.
વિષયગત ગાંધીવાદી અધ્યયનનો અભિગમ નૈતિક આધ્યાત્મિક અભિગમ માર્ક્સિસ્ટ અભિગમ આશ્રમી પરંપરા અભિગમ ઉદાર માનવતાવાદી અભિગમ વૈજ્ઞાનિક સાપેક્ષવાદી અભિગમ ઉત્તર આધુનિકતાવાદી અભિગમ	
એકમ : 3 અનુસંધાન વિધિઓ પાઠનું અધ્યયન સંદર્ભગત પઠન ઐતિહાસિક, રાજનીતિક, વૈચારિક, સભ્યતાત્મક પ્રાયોગિક સંશોધન , સર્વેક્ષણ સંશોધન , વ્યક્તિ અભ્યાસ સંશોધન પદ્ધતિ રચનાત્મક કાર્યક્રમ આધારિત અનુસંધાન (કેસ સ્ટડી) પ્રતિરોધ આંદોલન આધારિત અનુસંધાન (કેસ સ્ટડી) સંઘર્ષ માનચિત્રણ	15
એકમ : 4 પ્રતિવેદન લેખન પ્રતિવેદન સંરચના પ્રકરણીકરણ (અધ્યાયીકરણ) ભાષાશૈલી પાઠલેખન અને સંદર્ભ અનુસંધાનમાં કમ્પ્યુટરનો પ્રયોગ SPSS	15

Assessment methods

Assessment Methods: વિગતવાર માહિતી પરિશિષ્ટ-1	
આંતરિક મૂલ્યાંકન : 40	અર્થગ્રહણ આધારિત પરીક્ષા, વસ્તુનિષ્ઠ પ્રશ્નો , અસાઇનમેન્ટ, સેમિનાર
અંતિમ સેમેસ્ટર પરીક્ષા- 60	લેખિત કસોટી

સંદર્ભસૂચિ :

1.અનોલ ભટ્ટાચાર્યજી, સામાજિક વિજ્ઞાન સંશોધન: સિદ્ધાંતો, પદ્ધતિઓ અને પ્રક્રિયાઓ, પ્રથમ આવૃત્તિ, 2012, ટેક્સ્ટબુક કલેક્શન, ગ્લોબલ ટેક્સ્ટ પ્રોજેક્ટ, સાઉથ ફ્લોરિડા યુનિવર્સિટી.
2.એમ. પી. મથાઈ, મહાત્મા ગાંધીનું વિશ્વદર્શન, ગાંધી પીસ ફાઉન્ડેશન, નવી દિલ્હી, ડી. સી. પ્રેસ લિ. પ્રકાશિત, 2000.
3.એમ. એચ. ગોપાલ, સામાજિક વિજ્ઞાનમાં સંશોધન પ્રક્રિયાની ઓળખાણ, એશિયા પબ્લિશિંગ હાઉસ, બોમ્બે, 1974.

MGNS SEM 1	MGNS 105	ગાંધીજીના મૂળભૂત પુસ્તકો	ફરજિયાત
		Credit :4	Teaching Hours : 60
Prerequisites	ગાંધી વિચારથી પરિચિતતા		

Course Outcomes:	આ કોર્સ પૂર્ણ કર્યા પછી વિદ્યાર્થીઓ CO1 ગાંધીજીના મૂળભૂત પુસ્તકોમાં રહેલા વિચારો અને સિદ્ધાંતોની સમજ પ્રાપ્ત કરી શકશે. CO2 ગાંધીજીની આત્મકથાના સંદર્ભમાં તેમના જીવન, અનુભવો અને દાર્શનિક દ્રષ્ટિકોણને સમજી શકશે.
------------------	--

	CO3 ગાંધીવિચારના મૂળભૂત પુસ્તકોના આધારે વર્તમાન સમયમાં ગાંધીવિચારની પ્રાસંગિકતાનું વિશ્લેષણ કરી શકશે. CO4 વિદ્યાર્થીઓ ગાંધીજીના મૂળભૂત પુસ્તકો અને તેમના વિચારોના સંદર્ભમાં, સામાજિક વિજ્ઞાનની પદ્ધતિઓ, મૂલ્યો અને જ્ઞાન માળખામાં તેમના યોગદાનનું વિશ્લેષણ અને મૂલ્યાંકન કરી શકશે
--	---

Course Outcomes	Expected Mapping with Program Outcomes (1-Weak Correlation; 2-Medium Correlation; 3 – Strong Correlation)												
COs \ POs	PO1	PO2	PO3	PO4	PO5	PO6	PO7	PO8	PO9	PO10	PO11	PO12	Avg (CO)
CO1	3	2	-	-	3	-	-	-	2	-	-	2	2.5
CO2	3	2	-	-	3	-	-	-	2	-	-	2	2.5
CO3	3	3	-	2	3	2	-	-	3	-	2	3	2.6
CO4	3	3	-	2	3	2	-	-	3	-	2	3	2.6
Avg (PO)	3	2.5	-	2	3	2	-	-	2.5	-	2	2.5	

Teaching Pedagogy:	પાવર પોઈન્ટ પ્રેઝન્ટેશન સ્વ અધ્યયન વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ
--------------------	--

Lectures with Breakup	No of Hrs.
-----------------------	------------

એકમ : 1 ગાંધીજીના જીવનપ્રયોગ (ગાંધીજીની આત્મકથા અને દક્ષિણ આફ્રિકાના સત્યાગ્રહનો ઇતિહાસ) - ગાંધીજીની આત્મકથા : સંક્ષિપ્ત પરિચય - દક્ષિણ આફ્રિકાના સત્યાગ્રહનો ઇતિહાસ : સંક્ષિપ્ત પરિચય - બાળપણ અને વિદ્યાર્થી જીવન 1891 સુધી - દક્ષિણ આફ્રિકામાં ગાંધી 1893 થી 1914 - ભારતમાં ગાંધી, આઝાદી માટેના આંદોલનો - ભારતમાં જીવન કાર્ય 1915 થી 1948	15
એકમ : 2 હિન્દ સ્વરાજ - હિન્દ સ્વરાજ : પરિચય - હિન્દ સ્વરાજમાં આધુનિક સુધારાના લક્ષણો - હિન્દ સ્વરાજ - હિન્દ સ્વરાજની વર્તમાન સમયમાં પ્રસ્તુતતા	15
એકમ : 3 રચનાત્મક કાર્યક્રમ - રચનાત્મક કાર્યક્રમ : સંક્ષિપ્ત પરિચય - સ્વરાજ માટેના રચનાત્મક કાર્યક્રમો : - કોમી એકતા, અસ્પૃશ્યતા નિવારણ, દારૂબંધી, ખાદી - ગ્રામવિકાસ માટેના રચનાત્મક કાર્યક્રમો : - ગ્રામોદ્યોગ, ગ્રામ સફાઈ, આર્થિક સમાનતા - - શૈક્ષણિક વિકાસ માટેના રચનાત્મક કાર્યક્રમો : - નઈ તાલીમ, પ્રૌઢ શિક્ષણ, આરોગ્ય શિક્ષણ, પ્રાંતિક ભાષાઓ, રાષ્ટ્રભાષા - સમાજ ઉત્કર્ષ માટેના રચનાત્મક કાર્યક્રમો : - સ્ત્રી ઉન્નતિ, ખેડૂતો, મજૂરો, આદિવાસીઓ, રક્તપિત્તના રોગીઓ, વિદ્યાર્થીઓ - રચનાત્મક કાર્યક્રમોની વર્તમાન સમયમાં પ્રસ્તુતતા	15

એકમ : 4 મંગળપ્રભાત અને આરોગ્યની ચાવી - મંગળ પ્રભાત : સંક્ષિપ્ત પરિચય - વ્રત અને વ્રતની આવશ્યકતા - વ્યક્તિગત અને સામાજિક જીવનમાં એકાદશ વ્રતનું મહત્વ - એકાદશ વ્રતની વર્તમાન સમયમાં પ્રસ્તુતતા - આરોગ્યની ચાવી : સંક્ષિપ્ત પરિચય - ગાંધીજીના પાણી, માટી અને ખોરાકના પ્રયોગો - ગાંધીજીના માટે વ્યક્તિગત અને સામાજિક આરોગ્યનું મહત્વ	15
---	----

Assessment Methods: વિગતવાર માહિતી પરિશિષ્ટ-1	
આંતરિક મૂલ્યાંકન : 40	અર્થગ્રહણ આધારિત પરીક્ષા, વસ્તુનિષ્ઠ પ્રશ્નો , અસાઇનમેન્ટ, સેમિનાર
અંતિમ સેમેસ્ટર પરીક્ષા- 60	લેખિત કસોટી

Text & Reference Books:	
1	ગાંધીજી, સત્યના પ્રયોગો અથવા આત્મકથા,અમદાવાદ,નવજીવન પ્રકાશન.2013
2	ગાંધીજી, દક્ષિણ આફ્રિકાના સત્યાગ્રહનો ઇતિહાસ, અમદાવાદ,નવજીવન પ્રકાશન.2013
3	ગાંધીજી, હિન્દ સ્વરાજ ,અમદાવાદ,નવજીવન પ્રકાશન. 2010
4	ગાંધીજી, રચનાત્મક કાર્યક્રમ તેનું રહસ્ય અને સ્થાન, અમદાવાદ,નવજીવન પ્રકાશન.2018
5	ગાંધીજી, મંગળ પ્રભાત,અમદાવાદ,નવજીવન પ્રકાશન. 2022
6	ગાંધીજી. આરોગ્યની ચાવી, અમદાવાદ,નવજીવન પ્રકાશન, 2013
Web & Other Study Resources:	
1	https://www.gandhiheritageportal.org/

MGNS SEM 2	MGNS 201	ગાંધીનું કેન્દ્રીય દર્શન / વિશ્વદ્રષ્ટિ	ફરજીયાત
		Credit :4	Teaching Hours : 60
Prerequisites	દાર્શનિક દ્રષ્ટિકોણ થી પરિચિતતા		

Course Outcomes:	આ કોર્સ પૂર્ણ કર્યા પછી વિદ્યાર્થીઓ CO1 ગાંધીના દાર્શનિક દ્રષ્ટિકોણ અને તેમની વિશ્વદ્રષ્ટિ પ્રચલિત ભૌતિકવાદી તથા આદર્શવાદી વિશ્વદ્રષ્ટિથી કેવી રીતે અલગ પડે છે તેનું વિશ્લેષણ કરી શકશે. CO2 ગાંધીની તત્ત્વમિમાંસાના મુખ્ય સિદ્ધાંતો, જેમાં ઈશ્વર/સત્યની સંકલ્પના, પરમ સત્ય અને સાપેક્ષીત સત્યનો ભેદ, અને આત્મ સાક્ષાત્કારનો સમાવેશ થાય છે, તેને સમજી શકશે. CO3 ગાંધીના નીતિશાસ્ત્ર, જેમાં તત્ત્વમિમાંસામાંથી ઉદ્ભવતા નૈતિક સિદ્ધાંતો, સાધન-સાધ્ય સહસંબંધ, અને વ્રતોનું પાલન શામેલ છે, તેનું મૂલ્યાંકન કરી શકશે. CO4 ગાંધીના જ્ઞાનમિમાંસા પરના દ્રષ્ટિકોણ, જેમાં જ્ઞાન અને જ્ઞેય, તેમજ માનવીય જ્ઞાનના પ્રાયોગિક અને અનુભવજન્ય સાધનોનો સમાવેશ થાય છે, તેને સ્પષ્ટ કરી શકશે.
------------------	--

Course Outcomes	Expected Mapping with Program Outcomes (1-Weak Correlation; 2-Medium Correlation; 3 – Strong Correlation)												
COs \ POs	PO1	PO2	PO3	PO4	PO5	PO6	PO7	PO8	PO9	PO10	PO11	PO12	Avg (CO)
CO1	3	3	-	2	3	2	-	-	2	-	2	2	2.3
CO2	3	2	-	2	3	2	-	-	3	-	-	2	2.4
CO3	3	3	-	3	3	3	-	2	3	-	2	3	2.8
CO4	3	2	-	-	2	3	-	-	3	-	-	2	2.5
Avg (PO)	3	2.5	-	2.33	2.75	2.5	-	2	3	-	2	2.25	

Teaching Pedagogy:	લઘુ જૂથ ચર્ચા સ્વ અધ્યયન વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ
--------------------	---

Lectures with Breakup	No of Hrs.
એકમ : 1 શું ગાંધી દાર્શનિક છે? - વૈજ્ઞાનિક વિશ્વદૃષ્ટિ /સિસ્ટેમેટિક ફિલોસોફી / - ફિલોસોફી અને દર્શન - શું ગાંધી પ્રણાલી નિર્માતા છે? - સિદ્ધાંતવ્યવહાર સહસંબંધ-	15
એકમ : 2 ગાંધીની તત્ત્વમિમાંસા - શીલથી તત્ત્વમિમાંસા તત્ત્વમિમાંસા સુધી ગાંધીની બૌદ્ધિક - યાત્રાની શોધ - ઈશ્વર ગાંધીની ઈશ્વરની સંકલ્પના :સત્ય/ - સત્ય પરમ સત્ય અને સાપેક્ષીત સત્ય: - ઈશ્વર જ સત્ય છે અને સત્ય જ ઈશ્વર છે - સત્યનો સાક્ષાત્કાર, સાપેક્ષીત સત્ય પર કાર્ય કરવાનું મહત્વ - આત્મ સાક્ષાત્કાર જીવનના અંતિમ ધ્યેયના રૂપમાં : - ઈશ્વર, જગતપ્રકૃતિ/, માનવ, શુભ અને અશુભનો પ્રશ્ન	15

એકમ : 3 નીતિ મીમાંસા અને તત્ત્વમિમાંસા - તત્ત્વમિમાંસા થી ઉત્પન્ન ગાંધીનું નીતિશાસ્ત્ર - નૈતિક વ્યવહારોનો તર્ક , આત્મશુદ્ધિકરણ, સ્વાર્થવિહિનતા અને અહંકાર શૂન્યતા (સ્વયં નું શૂન્યમાં વિલીનીકરણ) - ગાંધીનો નીતિ સિદ્ધાંત સાધ્ય સહસંબંધ-સાધન:, વ્રતોનું પાલન , આશ્રમના વ્રત - સામાજિક નીતિશાસ્ત્ર	15
એકમ : 4 જ્ઞાન મિમાંસા - જ્ઞાન અને જ્ઞેય પર ગાંધીનો દ્રષ્ટિકોણ - માનવીય જ્ઞાનના સાધનો પર ગાંધીનો દ્રષ્ટિકોણ , પ્રાયોગિક, અને અનુભવજન્ય - જ્ઞાન સત્યનું સત્યાપન , જ્ઞાનનું સત્યાપન અને માન્યતાની પદ્ધતિના રૂપમાં ક્રિયા, જ્ઞાનમિમાંસા અને નીતિમીમાંસા, વિકલ્પના રૂપમાં ગાંધીની વિશ્વદૃષ્ટિ પ્રચલિત વિશ્વદૃષ્ટિ ભૌતિકવાદી અને આદર્શવાદી એની સીમાઓ - - વિકલ્પન આવશ્યકતા: ગાંધીની વિશ્વદૃષ્ટિ એક સમગ્રતાવાદ-વિકલ્પ	15

Assessment Methods: વિગતવાર માહિતી પરિશિષ્ટ-1	
આંતરિક મૂલ્યાંકન : 40	અર્થગ્રહણ આધારિત પરીક્ષા, વસ્તુનિષ્ઠ પ્રશ્નો , અસાઇનમેન્ટ, સેમિનાર
અંતિમ સેમેસ્ટર પરીક્ષા- 60	લેખિત કસોટી

Text & Reference Books:	
1	અકીલ બિલગ્રામી. સેક્યુલરિઝમ, આઈડેન્ટિટી, એન્ડ એન્યન્ટમેન્ટ. દિલ્હી: પરમેનન્ટ બ્લેક. 2014.

2	ધીરેન્દ્ર મોહન દત્તાધ યુનિવર્સિટી ઓફ વિસ્કોન્સિન પ્રેસ :મેડિસન .ધ ફિલોસોફી ઓફ મહાત્મા ગાંધી 1961.
3	હ્યુ લાફોલેટ અને ઇંગુરાર પર્સન વાઈલી બ્લેકવેલ .ધ બ્લેકવેલ ગાઇડ ટુ એથિકલ થિયરી .(સંપાદન) 2014.
4	ગાંધી. એથિકલ રિલિજિયન. અમદાવાદ: નવજીવન, 2010.
5	એમ.પી. માથાઈ. ગાંધીઝ વર્લ્ડ વ્યુ, નવી દિલ્હી: ગાંધી પીસ ફાઉન્ડેશન. 2000.
6	આર.કે. પ્રભુ અને યુ.આર. રાવ. ધ માઇન્ડ ઓફ મહાત્મા ગાંધી. અમદાવાદ: નવજીવન. 2002.
7	સુરેન્દ્ર વર્મા. મેટાફિઝિકલ ફાઉન્ડેશન ઓફ મહાત્મા ગાંધીઝ થોટ. દિલ્હી: ઓરિએન્ટ લોંગમેન, 1970.
8	રાધવન એન. આય્યર. ધ મોરલ એન્ડ પોલિટિકલ થોટ ઓફ મહાત્મા ગાંધી. નવી દિલ્હી: ઓક્સફોર્ડ યુનિવર્સિટી પ્રેસ. 2007.
Web & Other Study Resources:	
1	https://www.gandhiheritageportal.org/

MGNS SEM-2	MGNS 202	સર્વોદય : અહિંસક વિશ્વ વ્યવસ્થાની ગાંધીની દૃષ્ટિ	ફરજિયાત
		Credit : 4	Teaching Hours : 60
Prerequisites/પૂર્વ આવશ્યકતા	1. સામાન્ય સમાજશાસ્ત્ર અથવા રાજકીય શાસ્ત્રની મૂળભૂત સમજ 2. ગાંધીજીના જીવન અને કાર્ય વિશે મૂળભૂત માહિતી 3. ભારતીય સ્વતંત્રતા આંદોલનનો ઇતિહાસ		

Course Outcomes:	આ પાઠ્યક્રમનો અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યા પછી, CO1 વિદ્યાર્થીઓ આદર્શ સમાજ વ્યવસ્થાના ખ્યાલને સમજશે અને ગાંધીજીના દ્રષ્ટિકોણથી પ્રવર્તમાન સમાજવ્યવસ્થાની તુલનાત્મક સમીક્ષા કરી શકશે. CO2 સર્વોદય વિચારના ઐતિહાસિક વિકાસ અને તેના મુખ્ય પ્રવક્તાઓ વિનોબા, જયપ્રકાશના યોગદાનને વિશ્લેષિત કરી શકશે. CO3 સ્વરાજના વિવિધ ખ્યાલોની સમીક્ષા કરીને ગાંધીજીના સ્વરાજના ખ્યાલની વિશિષ્ટતાઓ સમજાવી શકશે. CO4 સ્વદેશી, ગ્રામસ્વરાજ, અને વિકેન્દ્રીકરણના સંદર્ભમાં ગાંધીજીના રાજકીય અને સામાજિક વિચારોનું મૂલ્યાંકન કરી શકશે.
-------------------------	--

Course Outcomes	Expected Mapping with Program Outcomes												
	(1-Weak Correlation; 2-Medium Correlation; 3 – Strong Correlation)												
COs \ POs	PO1	PO2	PO3	PO4	PO5	PO6	PO7	PO8	PO9	PO10	PO11	PO12	Avg (CO)
CO1	3	3	1	2	3	2	1	1	2	2	1	3	2
CO2	3	2	1	2	3	2	1	1	2	1	1	3	1.83
CO3	3	3	1	2	3	2	1	1	2	2	2	3	2.1
CO4	3	3	2	3	3	2	2	2	2	3	2	3	2.5
Avg (PO)	3	2.7	1.2	2.2	3	2	1.2	1.2	2	2	2.3	3	

Teaching Pedagogy:	વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ જૂથ ચર્ચા વિવેચનાત્મક વિચાર ડોક્યુમેન્ટરી અને ફિલ્મ નિદર્શન
---------------------------	--

Lectures with Breakup	No of Hrs.
ક્રમ : 1 આદર્શ સમાજ વ્યવસ્થાનું યથાર્થ નિરૂપણ આદર્શ સમાજ વ્યવસ્થાનું યથાર્થ નિરૂપણ શું છે ?	15

Lectures with Breakup	No of Hrs.
સામાજિક વિશ્લેષણ - પ્રવર્તમાન સમાજ વ્યવસ્થાની સમસ્યાઓ આદર્શ સમાજ વ્યવસ્થાનો ગાંધીનો ખ્યાલ ગાંધી ભારતીય સમાજને કઈ રીતે સમજ્યા ?	
પ્રક્રમ : 2 સર્વોદય : સંપૂર્ણ ખ્યાલ ગાંધી સર્વોદય સુધી કઈ રીતે પહોંચ્યા ? સર્વોદયના ખ્યાલનો વિકાસ સર્વોદયના વિચારને વ્યાપક બનાવવામાં વિનોબા ભાવે અને જયપ્રકાશ નારાયણનું યોગદાન	15
પ્રક્રમ : 3 સર્વોદય અને સ્વરાજ સ્વરાજ શું છે ? આત્મસંયમ -આત્મશાસન અને આત્મજ્ઞાન સ્વરાજના લોકપ્રિય ખ્યાલ : કિષ્ન વર્મા, સાવરકર, તિલક, અરવિંદ ગાંધીના સ્વરાજના ખ્યાલનું મહત્વ	15
પ્રક્રમ : 4 સ્વરાજ અને સ્વદેશી ગાંધીનો સ્વદેશીનો ખ્યાલ સ્વદેશી થી સ્વરાજ ગ્રામસ્વરાજ રાજ્યની ટીકા વિકલ્પના રૂપમાં ગ્રામસ્વરાજ અહિંસક રાજ્યના એકમના રૂપમાં ગ્રામસ્વરાજ આત્મનિર્ભરતા વિકેન્દ્રીકરણ પંચાયતીરાજ શાંતિસેના	15

Assessment methods

Assessment Methods: વિગતવાર માહિતી પરિશિષ્ટ-1	
આંતરિક મૂલ્યાંકન : 40	અર્થગ્રહણ આધારિત પરીક્ષા, વસ્તુનિષ્ઠ પ્રશ્નો , અસાઇનમેન્ટ, સેમિનાર
અંતિમ સેમેસ્ટર પરીક્ષા- 60	લેખિત કસોટી

સંદર્ભસૂચિ:

1. રામ અહૂજા, ભારતમાં સમાજ: તત્વો, સિદ્ધાંતો અને સમકાલીન પ્રવાહો, રાવત પ્રકાશન, જયપુર, 2011.
2. અર્હિસા ફર્નાન્ડો, શું આપણે ઉતોપિયાની જરૂર છે?, યુનેસ્કો કરિયર, ફ્રેબુઆરી, 1991.
3. અમુલ્ય રંજન મહાપાત્ર, સ્વરાજ: ગાંધી, તિલક, ઔરોબિંદો, રાજા રામમોહન રાય, ટાગોર અને વિવેકાનંદના વિચારો, રિયલ વર્થી પબ્લિકેશન, ન્યૂ દિલ્હી, 2009.
4. એન્થોની પેરલ, ગાંધી, સ્વતંત્રતા અને સ્વરાજ્ય, લેક્સિંગ્ટન બુક્સ, 2000.
5. બી. એન. ગાંગુલી, ગાંધીજીનું સામાજિક તત્ત્વચિંતન: દૃષ્ટિકોણ અને પ્રાસંગિકતા, રાધા પબ્લિકેશન, ન્યૂ દિલ્હી, 2006.
6. બેનેડિક્ટ સ્ટુકટી, ઉપનિવેશવાદ અને સામ્રાજ્યવાદ (1450-1950), www.ieg-ego.eu , 2011.
7. બિપિનચંદ્ર પાલ, સ્વદેશી અને સ્વરાજ, યુગાંતર પ્રકાશન, 1958.
8. ડેટલેફ કાન્ડોવસ્કી, સર્વોદય: વિકલ્પ રૂપ વિકાસ, વિકાસ પ્રકાશન, 1980.
9. દિપંકર ગુપ્તા (સંપા.), જાતિ વિમર્શ: ઓળખ કે ઢાંચો?, સેજ, 2004.
10. ઇવા મારિયા હાઈટમેન, દલિત આંદોલન: સ્થાનિક અભ્યાસ અને વૈશ્વિક જોડાણો, ઓક્સફર્ડ યુનિ. પ્રેસ, ભારત, 2009.
11. ગોપી નાથ ધવન, સર્વોદય તત્ત્વ દર્શન (હિન્દી), નવજીવન પ્રકાશન મંદિર, અમદાવાદ, 1963.

12.	ઇમેન્યુઅલ વૉલરસ્ટાઇન, વિશ્વ પદ્ધતિ વિશ્લેષણ: એક ઓળખાણ, ડ્યુક યુનિવર્સિટી પ્રેસ, 2004.
13.	જે. એચ. હટન, ભારતની જાતિવ્યવસ્થા, ઓક્સફર્ડ યુનિ. પ્રેસ, લંડન, 1961.
14.	જયપ્રકાશ નારાયણ, સોશિયલિઝમથી સર્વોદય સુધી, સર્વસેવા સંગઠન, 1958.
15.	કે. એમ. પ્રસાદ, ગાંધીનું સર્વોદય, રાજહંસ પબ્લિકેશન, 1984.
16.	કાર્લ મેનહાઇમ, વિચારધારા અને ઉતોપિયા, રાઉટલેજ અને કેગન પોલ, 1954.
17.	એમ. કે. ગાંધી, હિન્દ સ્વરાજ અથવા ઇન્ડિયન હોમ રૂલ, નવજીવન પ્રકાશન, 2008.
18.	એમ. કે. ગાંધી, સર્વોદય, નવજીવન પ્રકાશન.
19.	એમ. કે. ગાંધી, ગ્રામ સ્વરાજ, નવજીવન પ્રકાશન.
20.	એ. જી. પેરલ (સંપા.), ગાંધી: હિન્દ સ્વરાજ અને અન્ય લખાણો, કેમ્બ્રિજ યુનિ. પ્રેસ, 1997.
21.	રજની કોઠારી, વિશ્વ વ્યવસ્થા મોડેલ્સ પ્રોજેક્ટ (ફોક દ્વારા સંપા.), યુનિ. ઓફ નોર્થ કેરોલાઇના.
22.	રત્નુ જી. રેવણકર, ભારતીય બંધારણ અને પછાત વર્ગો: એક કેસ સ્ટડી, ફેરલેઘ ડિકિન્સન યુનિ. પ્રેસ, 1971.
23.	રિચર્ડ જી. ફોક્સ, ગાંધીયન ઉતોપિયા: સંસ્કૃતિના પ્રયોગો, બોસ્ટન: બીકન પ્રેસ, 1989.
24.	એસ. સી. દુબે, ભારતીય સમાજ, નેશનલ બુક ટ્રસ્ટ, 1990.

MGNS SEM-2	MGNS 203	સર્વોદય વિશ્વ વ્યવસ્થાની સંરચના	ફરજિયાત
		Credit : 4	Teaching Hours : 60
Prerequisites/પૂર્વ આવશ્યકતા	1. સમાજશાસ્ત્ર, રાજકીયશાસ્ત્ર અને અર્થશાસ્ત્રના મૂળભૂત તત્વો જેમ કે, સમાજના પ્રકારો, રાજ્યની પરિભાષા, અર્થતંત્રના ઘટકો વગેરેની સામાન્ય સમજ. 2. શૈક્ષણિક અને રાજકીય પ્રવૃત્તિઓમાં ગાંધીજીના યોગદાન અંગે પૂર્વજ્ઞાન		

Course Outcomes:	આ પાઠ્યક્રમનો અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યા પછી, CO1 વિદ્યાર્થીઓ સમાજના અહિંસક પુનર્ગઠન , સામાજિક સંઘર્ષ , અસ્પૃશ્યતા અને સામાજિક ખામીઓના નિરાકરણ બાબતે ગાંધીજીના દૃષ્ટિકોણને સમજી અને વિશ્લેષણ કરી શકશે. CO2 વિદ્યાર્થીઓ અર્થશાસ્ત્ર માટે ગાંધીજીના દૃષ્ટિકોણ , નૈતિક અને આર્થિક આદર્શો વચ્ચેનો તફાવત , ઈચ્છાઓની મર્યાદા અને ગ્રામીણ અર્થવ્યવસ્થાની ભાવનાને સમજી અને આધુનિક અર્થતંત્ર સાથે તેના સંબંધોને ઓળખી શકશે. CO3 વિદ્યાર્થીઓ રાજકીય સત્તા , રાજ્યની ભૂમિકા , વિકેન્દ્રીકરણ, પંચાયતી રાજ , અને રામરાજ્ય અંગે ગાંધીજીના વિચારોનું મૂલ્યાંકન કરી શકશે . CO4 વિદ્યાર્થીઓ બ્રિટિશ શિક્ષણ પ્રણાલિની ગાંધીજીની આલોચના , નઈતાલીમના તત્ત્વો, વર્ધા યોજના તથા નઈ તાલીમની વર્તમાનમાં પ્રાસંગિકતા વિષે ચર્ચા કરી શકશે.
-------------------------	--

Course Outcomes	Expected Mapping with Program Outcomes												
	(1-Weak Correlation; 2-Medium Correlation; 3 – Strong Correlation)												
COs \ POs	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8	PO 9	PO 10	PO 11	PO 12	Avg (CO)
CO1	3	2	1	2	3	3	1	2	3	3	2	2	2.25
CO2	3	2	2	3	3	2	2	2	2	3	1	2	2.25
CO3	3	3	2	2	2	3	1	3	3	3	2	2	2.42
CO4	3	2	2	2	3	2	2	2	2	3	3	3	2.42
Avg (PO)	3	2.25	1.7	2.2	2.7	2.5	1.5	2.2	2.5	3	1.75	2.25	

Teaching Pedagogy:	ક્ષેત્ર મુલાકાત જૂથ ચર્ચા સમીક્ષાત્મક અધ્યયન વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ
--------------------	--

Lectures with Breakup	No of Hrs.
એકમ : 1 સામાજિક સંરચના : સમાજનું અર્હિસક પુનર્ગઠન વ્યક્તિ વિરુદ્ધ સમાજપૂર્વક કે સંઘર્ષમય સામાજિક સંસ્થાઓ :પરિવાર, ગામ, સમુદાય વર્ણ અને કર્મ:જાતિ , વર્ણાશ્રમ, ધર્મ અસ્પૃશ્યતા સામાજિક ખરાબીઓ અને એનું નિરાકરણ : સમાજનું અર્હિસક પુનર્ગઠન નો ઉદ્દેશ્ય	15
એકમ : 2 આર્થિક સંરચના : અર્થશાસ્ત્ર માટે ગાંધીનો દ્રષ્ટિકોણ આર્થિક આદમી વિરુદ્ધ નૈતિક આદમી ગાંધીના આર્થિક વિચારોના બુનિયાદી સિદ્ધાંત ઈચ્છાઓની મર્યાદા મૂળભૂત જરૂરિયાતોની વ્યૂહરચના ગ્રામીણવાદ, ઔદ્યોગિકીકરણ ની મર્યાદા બહુઉત્પાદન વિરુદ્ધ બહુલ દ્વારા ઉત્પાદન ન્યાસીતા (ટ્રસ્ટીશિપ), ન્યાસીતા સૂત્ર ઉદ્યોગ અને ગ્રામીણ અર્થવ્યવસ્થા માં ન્યાસીતા ન્યાસીતા પ્રબંધન	15
એકમ: 3 રાજનીતિક સંરચના : રાજનીતિ ગાંધી માટે મહત્વપૂર્ણ કેમ છે? રાજનીતિક સત્તા અને રાજ્ય પર ગાંધીનો વિચાર સંસદીય લોકતંત્ર પર ગાંધીની આલોચના વિકેન્દ્રીકરણ સ્વૈચ્છિક સંગઠન અને પંચાયતી રાજ	15

Lectures with Breakup	No of Hrs.
73મો અને 74મો સંવૈધાનિક સંશોધન રામરાજ્ય તથા ગાંધીમાં રાજનીતિ અને રાજનૈતિકતા	
પેકમ : 4 શૈક્ષણિક વ્યવસ્થા : બ્રિટિશ શિક્ષા પ્રણાલિની ગાંધી દ્વારા આલોચના ગાંધીના શૈક્ષણિક પ્રયોગ-ફિનિક્સ થી સેવાગ્રામ વર્ધા યોજના-1937નું શિક્ષા સમ્મેલન ગાંધીની પ્રસ્તુતિ-વર્ધા યોજનાનું નિર્માણ-નંદ તાલીમ નંદ તાલીમની મુખ્ય વિશેષતાઓ સંરચના-પૂર્વ બુનિયાદી, બુનિયાદી, ઉત્તર બુનિયાદી ઉચ્ચ શિક્ષા નંદ તાલીમના બુનિયાદી સિધ્ધાંત નંદ તાલીમની આલોચના શું નંદ તાલીમ આજે પણ પ્રાસંગિક છે?	15

Assessment methods

Assessment Methods: વિગતવાર માહિતી પરિશિષ્ટ-1
આંતરિક મૂલ્યાંકન : 40 અર્થગ્રહણ આધારિત પરીક્ષા, વસ્તુનિષ્ઠ પ્રશ્નો , અસાઇનમેન્ટ, સેમિનાર
અંતિમ સેમેસ્ટર પરીક્ષા- 60 લેખિત કસોટી

સંદર્ભ સૂચિ :

1. ઝિન રિચર્ડ્સ, ગાંધીજીનું શૈક્ષણિક તત્વજ્ઞાન, નવી દિલ્હી, ઓક્સફોર્ડ યુનિવર્સિટી પ્રેસ, YMCA લાઇબ્રેરી બિલ્ડિંગ, જયસિંહ રોડ.
2. ગોપીનાથ ધવન, મહાત્મા ગાંધીનું રાજકીય તત્વજ્ઞાન, અમદાવાદ, નવજીવન પ્રકાશન, ૧૯૬૨.
3. જય નારાયણ, મહાત્મા ગાંધીના આર્થિક વિચાર, નવી દિલ્હી, સહગલ પ્રકાશન, ૧૯૯૧.

4.	એમ. કે. ગાંધી, સર્વોદય, અમદાવાદ, નવજીવન પ્રકાશન.
5.	એમ. કે. ગાંધી, બુનિયાદી શિક્ષણ, અમદાવાદ, નવજીવન પ્રકાશન, ૧૯૫૧.
6.	એમ. કે. સિંહ, ગાંધીજીની શિક્ષણ સંબંધી દ્રષ્ટિ, નવી દિલ્હી, રાજત પ્રકાશન.
7.	એમ. પી. મથાઈ, મહાત્મા ગાંધીજીનું વિશ્વદર્શન, નવી દિલ્હી, ગાંધી પીસ ફાઉન્ડેશન, ૨૦૦૦.
8.	ભીખુ પરિખ, ગાંધીજીનું રાજકીય તત્ત્વજ્ઞાન, લંડન, મેકમિલન પ્રેસ, ૧૯૮૯.

MGNS SEM 2	MGNS 204	ગાંધીવાદી વ્યવહાર	ફરજિયાત
		Credit :4	Teaching Hours : 60
Prerequisites/પૂર્વ આવશ્યકતા	ગાંધીજીનું જીવન, કાર્ય અને વિચારધારાની જાણકારી		

Course Outcomes:	આ કોર્સ પૂર્ણ કર્યા પછી વિદ્યાર્થીઓ CO1 વિદ્યાર્થી વ્યવહાર, ક્રિયા, તકનીક અને માનવસ્વભાવના સંકલ્પનાઓ તથા ગતિશીલતા અંગે સમજ વિકસાવશે. CO2 વિદ્યાર્થી સમાજ પરિવર્તનની ગાંધીવાદી તકનીકો, અહિંસા, પુનઃરચના અને વ્યક્તિગત ટેકનિકની દિશા સમજી શકશે. CO3 વિદ્યાર્થી રચનાત્મક કાર્યક્રમોના ઐતિહાસિક સંદર્ભ અને સામાજિક હસ્તક્ષેપના પ્રભાવ અંગે જાણશે. CO4 વિદ્યાર્થી સત્યાગ્રહના અર્થ, સિદ્ધાંતો, લોકશાહી પ્રત્યેના ઉપયોગ અને નૈતિક સમતુલ્ય વિશે વિસ્તૃત સમજ પ્રાપ્ત કરશે.
------------------	---

Course Outcomes	Expected Mapping with Program Outcomes (1-Weak Correlation; 2-Medium Correlation; 3 – Strong Correlation)												
COs \ POs	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8	PO 9	PO10	PO11	PO12	Avg (CO)
CO1	3	3	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	3.33
CO2	3	3	3	3	3	2	2	2	3	2	2	3	2.58
CO3	3	3	2	3	2	2	3	2	2	2	2	3	2.42

CO4	3	3	2	3	2	2	2	2	3	2	2	3	2.42
Avg (PO)	3	3	2.2	3	2.2	2	2.2	2	2.2	2	2	3	

અધ્યાપન પદ્ધતિ :

Teaching Pedagogy:	શિક્ષકકેન્દ્રી અધ્યાપન વિવેચનાત્મક વિચાર તુલનાત્મક અભિગમ ચર્ચા અને સંવાદ પદ્ધતિ
--------------------	--

Lectures with Breakup	No of Hrs.
એકમ : 1 વ્યવહાર અને ક્રિયા વચ્ચે સહસંબંધ ,વ્યવહાર-પ્રક્રિયાના રૂપમાં તકનીકી મહત્તા ,સાધન-સાધ્ય સહસંબંધ માનવસ્વભાવની સંકલ્પનાઓ અને પરિવર્તન તકનીક અને સહસંબંધ ની ગતિશીલતા,સંદર્ભ અને તકનીક	15
એકમ : 2 સમાજપરિવર્તનની ગાંધીવાદી તકનીક સમાજપરિવર્તનની દિશા, હિંસાથી અહિંસા, વિસ્તૃત ટેક્નિકની જરૂરિયાત પુનઃરચના અને પ્રતિરોધ, સમાજસુધાર અને સામાજિક પુનઃરચના કન્વર્ઝન અને ડાયવર્ઝન વ્યક્તિગત ટેક્નિકની સીમા અને વ્યાપ (સામાજિક સ્થાન અને સમાજ)	15
એકમ: 3 રચનાત્મક કાર્યક્રમ , સંકલ્પનાત્મક ઢાંચો-ઐતિહાસિક સંદર્ભ સામાજિક હસ્તક્ષેપના રૂપમાં રચનાત્મક કાર્યક્રમ અને તેનો પ્રભાવ-એક વ્યક્તિ અભ્યાસ ક્રાંતિકારી શ્રમતા-સફાઈ ઉદાહરણના રૂપમાં વ્યાપ અને મર્યાદા	15
એકમ : 4 પ્રતિરોધ : સત્યાગ્રહ , સત્યાગ્રહ-અર્થ અને સંકલ્પના સત્યાગ્રહનો વિકાસ , મૂળ સિદ્ધાંત , સત્યાગ્રહ અને નિષ્ક્રિય પ્રતિરોધ સત્યાગ્રહનો વ્યાપ , લોકતંત્રમાં સત્યાગ્રહ , સત્યાગ્રહ અને નાગરિક સુરક્ષા સત્યાગ્રહ યુદ્ધના નૈતિક સમતુલ્યના રૂપમાં આદર્શ સત્યાગ્રહી કોણ? ગીતા આદર્શ ,પુનઃ રચનાની પૂરકતા (સત્યાગ્રહ-સુકરાત અને ઈસા મસીહ)	15

Assessment Methods: વિગતવાર માહિતી પરિશિષ્ટ-1	
આંતરિક મૂલ્યાંકન : 40	અર્થગ્રહણ આધારિત પરીક્ષા, વસ્તુનિષ્ઠ પ્રશ્નો , અસાઇનમેન્ટ, સેમિનાર
અંતિમ સેમેસ્ટર પરીક્ષા- 60	લેખિત કસોટી

સંદર્ભસૂચિ :

1. એનોલ ભટ્ટાચાર્યજી. સોશિયલ સાયન્સ રિસર્ચ: સિદ્ધાંતો, પદ્ધતિઓ અને પ્રયોજનો, 2012, પ્રથમ આવૃત્તિ, ટેક્સ્ટ બુક કલેક્શન, ગ્લોબલ ટેક્સ્ટ પ્રોજેક્ટ, યુનિવર્સિટી ઓફ સાઉથ ફ્લોરિડા.
2. એમ. પી. માથાઈ. મહાત્મા ગાંધીની વિશ્વદૃષ્ટિ, નવી દિલ્હી, ગાંધી પીસ ફાઉન્ડેશન, ડી. સી. પ્રેસ લિ., 2000.
3. એમ. એચ. ગોપાલ. સામાજિક વિજ્ઞાનમાં સંશોધન પદ્ધતિઓની ઓળખાણ બોમ્બે, એશિયા પબ્લિશિંગ હાઉસ, 1974.
4. નરેશ દાધીય. ગાંધી અને અસ્તિત્વવાદ, જયપુર, રાવત પબ્લિકેશન, 1993.
5. પ્રેમ આનંદ મિશ્રા. હિન્દ સ્વરાજ: એક વિઘટનાત્મક પઠન, નવી દિલ્હી, અભિજિત પબ્લિકેશન, પ્રથમ આવૃત્તિ, 2012.
6. પ્રેમ આનંદ મિશ્રા. શાંતિ સંશોધન: મુદ્દાઓ અને ઉપયોગિતાઓ, અમદાવાદ, રિલાયબલ પબ્લિશિંગ હાઉસ, 2015.
7. રામ આશૂજી. સામાજિક અનુસંધાન (હિન્દી), જયપુર, રાવત પબ્લિકેશન, 2014.
8. આર. એસ. પટેલ. શૈક્ષણિક સંશોધન પદ્ધતિશાસ્ત્ર, અમદાવાદ, જય પબ્લિકેશન, દ્વિતીય આવૃત્તિ, 2014.

MGNS SEM-2	MGNS 205A	ગાંધીના સહયોગીઓ	Elective
		Credit : 4	Teaching Hours : 60
Prerequisites/પૂર્વ	ભારતના સ્વતંત્રતા સંગ્રામ વિષેનું પૃષ્ઠભૂમિ જ્ઞાન		

આવશ્યકતા	મહાત્મા ગાંધીના જીવન અને વિચારધારાનું જ્ઞાન વાંચન અને ચિંતનશક્તિ
----------	---

Course Outcomes:	આ પાઠ્યક્રમનો અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યા પછી, CO1 વિદ્યાર્થીઓ ગાંધીજીના સમકાલીન રાજકીય , સમાજસુધારક અને સાહિત્યિક નેતાઓના વિઝન અને કાર્યને ઓળખી શકે અને તેમની વિચારધારાનું વિશ્લેષણ કરી શકે. CO2 વિદ્યાર્થીઓ ગાંધીજીના રાજનૈતિક સાથીઓના યોગદાનને સમજી શકશે અને સ્વતંત્રતા આંદોલનમાં તેમની ભૂમિકાનું મૂલ્યાંકન કરી શકશે. CO3 વિદ્યાર્થીઓ સાહિત્યિક અને આધ્યાત્મિક સહયોગીઓના વિચારોથી ગાંધી વિચારધારાના વિકાસમાં થયેલા પ્રભાવને સમજાવી શકશે. CO4 વિદ્યાર્થીઓ રચનાત્મક કાર્યકર્તાઓના કાર્યો અને લોકસેવા સાથે સંબંધિત પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા ગાંધીજીના 'રચનાત્મક કાર્યક્રમ'ના અમલને સમજી શકશે.
------------------	--

Course Outcomes	Expected Mapping with Program Outcomes												
	(1-Weak Correlation; 2-Medium Correlation; 3 – Strong Correlation)												
COs \ POs	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8	PO 9	PO10	PO11	PO12	Avg (CO)
CO1	3	2	1	-	2	2	1	2	2	1	2	2	1.8
CO2	3	3	2	1	3	3	1	3	3	2	2	3	2.4
CO3	3	1	2	-	3	2	1	2	3	3	2	2	2.1
CO4	2	1	1	3	3	3	2	2	2	3	2	3	2.4
Avg (PO)	2.7	1.7	1.5	2	2.7	2.5	1.2	2.2	2.5	2.25	2	2.5	

Teaching Pedagogy:	ફિલ્મ , ડોક્યુમેન્ટરી
--------------------	-----------------------

	સાહિત્યપાઠ અને વિશ્લેષણ વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ વિમર્શાત્મક શિક્ષણ
--	---

Lectures with Breakup	No of Hrs.
એકમ : 1 સમકાલીનો શ્રી દાદાભાઈ નવરોજી શ્રી લોકમાન્ય તિલક શ્રી ગોપાલકૃષ્ણ ગોખલે શ્રી રવિન્દ્રનાથ ટાગોરસાહિત્યપાઠ અને વિશ્લેષણ	15
એકમ : 2 રાજનૈતિક સાથીઓ શ્રી સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ શ્રી જવાહરલાલ નહેરુ શ્રી ખાન અબ્દુલ ગફાર ખાન શ્રી સરોજિની નાયડુ	15
એકમ : 3 સાહિત્યિક અને આધ્યાત્મિક સર્જકો અને સાથીઓ શ્રી મહાદેવ દેસાઈ શ્રી કિશોરલાલ મશરૂવાળા શ્રી કાકા કાલેલકર શ્રી વિનોબા ભાવે	15
એકમ : 4 રચનાત્મક કાર્યકર્તાઓ શ્રી બબલભાઈ મહેતા શ્રી રવિશંકર મહારાજ શ્રી જુગતરામ દવે શ્રી પરિક્ષિત મજમુદાર	15

Assessment methods

Assessment Methods: વિગતવાર માહિતી પરિશિષ્ટ-1	
આંતરિક મૂલ્યાંકન : 40	અર્થગ્રહણ આધારિત પરીક્ષા, વસ્તુનિષ્ઠ પ્રશ્નો , અસાઇનમેન્ટ, સેમિનાર
અંતિમ સેમેસ્ટર પરીક્ષા- 60	લેખિત કસોટી

સંદર્ભ સૂચિ :

1.	ડી. કે. કાલેલકર, સ્મૃતિકથા, નવજીવન ટ્રસ્ટ, ૧૯૬૭.
2.	કાકા માશરૂવાલા, ગાંધી દર્શન, નવજીવન ટ્રસ્ટ, ૧૯૫૦.
3.	વિનોબા ભાવે, ગીતા પર પ્રવચન (ગીતાઈ ભાષ્ય), સર્વસેવા સંગઠ પ્રકાશન, ૧૯૫૫.
4.	સરોજિની નાયડુ, સરોજિની નાયડુના ભાષણો અને લેખો, જી. એ. નટેસન એન્ડ કો., ૧૯૧૯.
5.	બી. આર. નંદા, ગાંધી અને તેમના વિમર્શકો, ઓક્સફોર્ડ યુનિવર્સિટી પ્રેસ, ૧૯૮૧.
6.	રાજમોહન ગાંધી, પટેલ : એક જીવનચરિત્ર, નવજીવન પબ્લિકેશન હાઉસ, ૧૯૯૦.
7.	ઈશ્વરાન, અહિંસક ઇસ્લામિક યોધા : બદશાહ ખાન, નિલગિરી પ્રેસ, ૧૯૯૯.
8.	એસ. ગોપાલ, જવાહરલાલ નહેરુ : એક જીવંત કથા (ભાગ ૧), હાર્વર્ડ યુનિવર્સિટી પ્રેસ, ૧૯૭૫.
9.	ડી. જી. તેંદુલકર, મહાત્મા : મોહનદાસ કરમચંદ ગાંધીનું જીવનચરિત્ર (ભાગ ૧ થી ૮), પ્રકાશન વિભાગ, ભારત સરકાર, ૧૯૫૧.
10.	રવીન્દ્રનાથ ટાગોર, રાષ્ટ્રવાદ, મેકમિલન, ૧૯૧૭.
11.	એમ. કે. ગાંધી, સત્યના મોરો પ્રયોગોની વાર્તા, નવજીવન ટ્રસ્ટ, ૧૯૨૭.
12.	ટી. વેબર, શિષ્ય અને માર્ગદર્શક તરીકેના ગાંધીજી, કેમ્બ્રિજ યુનિવર્સિટી પ્રેસ, ૨૦૦૪.
13.	એમ. કે. ગાંધી, હરિજનમાં પ્રસિદ્ધ લેખો અને વિચારો (સાપ્તાહિક), નવજીવન પ્રકાશન મંડળ, ૧૯૩૮-૧૯૪૮.
14.	ભારત સરકાર, મહાત્મા ગાંધીના સંગ્રહિત સાહિત્ય (Collected Works of Mahatma Gandhi – CWMG), માહિતી અને પ્રસારણ મંત્રાલય, પ્રકાશન વિભાગ, ૧૯૫૮-૧૯૯૪.
15.	મહાદેવ દેસાઈ, ગાંધીજી સાથે દિવસ પ્રતિદિવસ (ભાગ ૧ થી ૧૨), નવજીવન પ્રકાશન મંડળ, ૧૯૩૩.

MGNS SEM-2	MGNS 205B	સંવાદમાં ગાંધી	Elective
		Credit : 4	Teaching Hours : 60
Prerequisites/પૂર્વ આવશ્યકતા	અહિંસા, સત્યાગ્રહ, સ્વરાજ, સમવાદ, દલિતઉદ્ધાર, ટ્રસ્ટીશીપ વગેરે જેવી ગાંધીયન ધારણાઓનું મૂળભૂત જ્ઞાન હોવું જોઈએ.		

Course Outcomes:	આ પાઠ્યક્રમનો અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યા પછી, CO1: ભારતીય પરંપરામાં સંવાદની સંસ્કૃતિનું મૂલ્યાંકન કરી શકશે. CO2: ગાંધી અને ટાગોરના વિચારોની તુલનાત્મક સમીક્ષા કરી ગાંધીની સંવાદ પદ્ધતિમાં રહેલા અહિંસાના વલણને તારવી શકશે. CO3: ગાંધીના રાજકીય સંવાદો દ્વારા ગાંધીની ભિન્ન મત વ્યક્ત કરવાની અને સ્વીકારવાની પદ્ધતિથી માહિતગાર થશે CO4: ગાંધીના સામાજિક સંવાદો દ્વારા ગાંધી પ્રતિપક્ષની વિચારધારાને સમજી તેમના અંતરાત્માને કઈ રીતે સ્પર્શતા તે વર્ણવી શકશે
------------------	--

Course Outcomes	Expected Mapping with Program Outcomes												
	(1-Weak Correlation; 2-Medium Correlation; 3 – Strong Correlation)												
COs \ POs	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8	PO 9	PO10	PO11	PO12	Avg (CO)
CO1	3	2	1	2	3	2	1	2	2	–	–	2	2
CO2	3	3	1	2	3	2	–	2	2	–	–	3	2.33
CO3	2	2	1	–	3	3	1	3	2	1	1	3	2

CO4	2	2	1	2	3	3	—	3	2	1	1	3	2.1
Avg (PO)	2.5	2.2	1	2	3	2.5	1	2.5	2	1	1	2.75	

Teaching Pedagogy:	- દસ્તાવેજી ફિલ્મ નિદર્શન - જૂથ ચર્ચા - વિવેચનાત્મક અધ્યયન - વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ
--------------------	--

Lectures with Breakup	No of Hrs.
એકમ : 1 સંવાદ ભારતીય પરંપરામાં સંવાદ હિન્દુ - બૌદ્ધ સંવાદ બ્રાહ્મણ - મિશનરી સંવાદ રૂઢિવાદી - દયાનંદ સરસ્વતી સંવાદ રાજકીય સંવાદ સંવાદનું પ્રદાન	15
એકમ : 2 ગાંધી અને ટાગોર સંવાદ પરસ્પર અભિપ્રાય ધાર્મિક , નૈતિક અને રાજકીય વિચાર અસહકાર આંદોલન, ખાદી, બિહાર ભૂકંપ વૈચારિક સામ્ય - ભેદ	15
એકમ : 3 રાજકીય સંવાદમાં ગાંધી ગાંધી - સુભાસચંદ્ર બોઝ ગાંધી - જવાહરલાલ નેહરુ ગાંધી - સાવરકર ગાંધી - મહમ્મદ અલી ઝીણા	15
એકમ : 4 સામાજિક સંવાદમાં ગાંધી ગાંધી - બી. આર. આંબેડકર ગાંધી - જી. રામચંદ્ર રાવ (ગોરા) ગાંધી - નારાયણ ગુરુ ગાંધી - રામાસ્વામી નાઇક્કર (પેરિયાર)	15

Assessment methods

Assessment Methods: વિગતવાર માહિતી પરિશિષ્ટ-1	
આંતરિક મૂલ્યાંકન : 40	અર્થગ્રહણ આધારિત પરીક્ષા, વસ્તુનિષ્ઠ પ્રશ્નો , અસાઇનમેન્ટ, સેમિનાર
અંતિમ સેમેસ્ટર પરીક્ષા- 60	લેખિત કસોટી

સંદર્ભસૂચિ :

1. દેસાઈ નારાયણ (2007), માતૃ જીવન એ જ મારી વાણી (ભાગ 1 થી 4), નવજીવન પ્રકાશન મંદિર, અમદાવાદ.
2. બી.આર. અંબેડકર (1943), શ્રી ગાંધી અને અસ્પૃશ્યોની મુક્તિ, સિદ્ધાર્થ બુક્સ, નવી દિલ્હી.
3. ગોરા (2005), અનાસ્તિક નો ગાંધી સાથેનો અનુભવ, નવજીવન પ્રકાશન મંદિર, અમદાવાદ.
4. ભીખુ પરેખ (2015), ભારત અંગેના વિમર્શ: ભારતીય રાજકીય વિમર્શ પર નિબંધો, ઓક્સફોર્ડ યુનિવર્સિટી પ્રેસ, નવી દિલ્હી.

વેબસાઇટ :

5. https://theperiyarproject.com/2021/06/30/gandhi-periyar-dialogue/
(Periyar E. V. Ramasamy. 2011. Periyar Kalanjiyam 7: Jaathi-Theendaamai, Paagam (1). [Periyar Repository 7: Caste-Untouchability Part (1)]. Second Edition. Chennai: Periyar Suyamariyathai Prachaara Niruvanam, pp. 48-53.)
6. https://ullekhnp.com/2019/09/27/mahatma-gandhi-sree-narayana-guru/#:~:text=Before%20the%20conversation%2C%20Gandhi%20asked,Hindu%20texts%20that%20prescribed%20untouchability.
7. https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0971685818805328 (Gandhi- અંબેડકર)

MGNS SEM 2	MGNS 301	સમાજ પરિવર્તન, સામાજિક ચળવળ અને ગાંધી	ફરજિયાત
		Credit :4	Teaching Hours : 60
Prerequisites/ પૂર્વ આવશ્યકતા	આધારભૂત સમાજશાસ્ત્રની પરિભાષા અને સિદ્ધાંતોની જાણકારી:		

Course Outcomes:	આ કોર્સ પૂર્ણ કર્યા પછી વિદ્યાર્થીઓ, CO1 વિદ્યાર્થી સામાજિક પરિવર્તનના સિદ્ધાંતો, મૂલ્યોના પ્રશ્નો અને ગાંધીવાદી દ્રષ્ટિકોણ સમજશે તથા બહુઆયામી અને વ્યક્તિગત રૂપાંતરણ વચ્ચેનો સહસંબંધ સમજશે. CO2 વિદ્યાર્થી સામાજિક આંદોલન અને નવ સામાજિક આંદોલનના લાક્ષણિકતા, સિદ્ધાંતો અને સિદ્ધાંતિક પ્રવાહોને સમજી શકશે. CO3 વિદ્યાર્થી વૈકલ્પિક આંદોલન (મુક્તિ આંદોલન), પર્યાવરણ, શાંતિ, નારીવાદી અને બિન પરમાણ્વીક જેવા નવ સામાજિક આંદોલનો વિષે જાણકારી પ્રાપ્ત કરશે. CO4 વિદ્યાર્થી અહિંસક સામાજિક આંદોલનના રૂપમાં સત્યાગ્રહ તથા રચનાત્મક કાર્યક્રમોની વિચારધારા, રીતીઓ અને તેનો સામાજિક પરિવર્તનમાં ઉપયોગ સમજશે.
------------------	---

Course Outcomes	Expected Mapping with Program Outcomes (1-Weak Correlation; 2-Medium Correlation; 3 – Strong Correlation)												
COs \ POs	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8	PO 9	PO10	PO11	PO12	Avg (CO)
CO1	3	3	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2.3
CO2	3	3	3	3	2	2	2	2	3	2	2	3	2.5
CO3	3	3	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2.25
CO4	3	3	2	3	2	2	2	2	3	2	2	3	2.41
Avg (PO)	3	3	2.7	2.7	2	2	2.2	2	2.5	2	2	2.75	

અધ્યાપન પદ્ધતિ:

Teaching Pedagogy:	વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ વિવેચનાત્મક વિચાર તુલનાત્મક અભિગમ ચર્ચા અને સંવાદ પદ્ધતિ
---------------------------	---

Lectures with Breakup	No of Hrs.
એકમ : 1 સામાજિક પરિવર્તન અને સામાજિક આંદોલન સામાજિક પરિવર્તનનો સિદ્ધાંત, સામાજિક પરિવર્તન અને મૂલ્યોના પ્રશ્ન સામાજિક પરિવર્તનનો ગાંધીવાદી દ્રષ્ટિકોણ બહુઆયામી/સમગ્રકક્ષી, વ્યક્તિગત રૂપાંતરણ અને સામાજિક પરિવર્તન : સહસંબંધ સામાજિક પરિવર્તન અને સામાજિક સુધાર વચ્ચે અંતર	15
એકમ : 2 સામાજિક આંદોલન અને નવ સામાજિક આંદોલન સામાજિક આંદોલનનો સિદ્ધાંત, લાક્ષણિકતા, સૈદ્ધાંતિક પ્રવાહ	15
એકમ : 3 વૈકલ્પિક આંદોલન (મુક્તિ આંદોલન) (રિટેમ્પ્ટિવ આંદોલન) નવ સામાજિક આંદોલન- પર્યાવરણ, શાંતિ, નારીવાદી, બિન પરમાણ્વીક	15
એકમ : 4 અહિંસક સામાજિક આંદોલનના રૂપમાં સત્યાગ્રહ અહિંસક સામાજિક આંદોલનના રૂપમાં રચનાત્મક કાર્યક્રમ	15

Assessment Methods: વિગતવાર માહિતી પરિશિષ્ટ-1
આંતરિક મૂલ્યાંકન : 40 અર્થગ્રહણ આધારિત પરીક્ષા, વસ્તુનિષ્ઠ પ્રશ્નો , અસાઇનમેન્ટ, સેમિનાર
અંતિમ સેમેસ્ટર પરીક્ષા- 60 લેખિત કસોટી

સંદર્ભસૂચિ

1. આર.આર. દિવાકર, ગાંધીજીનું જીવન, વિચારધારા અને તત્ત્વજ્ઞાન, પેપરબેક,
--

પ્રકાશક: ભારતિય વિદ્યાભવન 1963	
2.	ઇશ્વર મોદક (સંપાદક), માનવ મૂલ્યો અને સામાજિક પરિવર્તન: પીઊન્નીથનના સન્માનમાં નિબંધો, હાર્ડકવર પ્રકાશક: રાવત પબ્લિકેશન, 2000
3.	મોહનદાસ કરમચંદ ગાંધી, સત્યના પ્રયોગો અથવા આત્મકથા, નવજીવન પ્રકાશન મંડળ, અમદાવાદ
4.	બી.એન.સિંહ અને જનમેજય સિંહ, ભારતમાં સામાજિક પરિવર્તન, રાવત પબ્લિકેશન, જયપુર, 2013
5.	રમણ મોદી, રચનાત્મક કાર્યક્રમનું સામાજિક તત્વજ્ઞાન, ગુજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ, 1979
6.	મો.ક. ગાંધી, અહિંસાનો પહેલો પ્રયોગ, નવજીવન પ્રકાશન મંડળ, અમદાવાદ, 2012

MGNS SEM-3	MGNS 302	ગાંધી અને સંપોષિતતા	ફરજિયાત
		Credit : 4	Teaching Hours : 60
Prerequisites/પૂર્વ આવશ્યકતા	પૃથ્વી પર્યાવરણ અને સંસાધનો વિશેની જાણકારી વિચારશક્તિ અને આંતરવિષયક અભિગમ		

Course Outcomes:	આ પાઠ્યક્રમનો અભ્યાસ કર્યા પછી, CO1 વિદ્યાર્થીઓ સંપોષિત વિકાસના અર્થ , તત્વજ્ઞાન, વૈશ્વિક વ્યાખ્યાઓ (જેમ કે યુનેસ્કો) અને તેની ઉત્પત્તિ અંગે સમજ મેળવી શકશે. CO2 વિદ્યાર્થીઓ સંપોષિત વિકાસના વૈજ્ઞાનિક આધાર , નૈતિક દ્રષ્ટિકોણ અને રાજકીય ભાગીદારી અંગે વિસ્તૃત અભિગમથી વિચારી શકશે. CO3 વિદ્યાર્થીઓ સંયુક્ત રાષ્ટ્રના 17 SDGs, 2030 એજન્ડા, તથા ઉપભોગવાદી દૃષ્ટિની તુલનામાં સંપોષિત વિકાસના મૌલિક તત્વોને ઓળખી શકશે. CO4 વિદ્યાર્થીઓ અહિંસા અને ગ્રામિણ પરિવર્તન પર આધારિત ગાંધીજીના વિકાસ મોડલને સમજી શકશે તથા તેનો તુલનાત્મક અભ્યાસ વર્તમાન વૈશ્વિક મોડેલ સાથે કરી શકશે.
------------------	--

Course Outcomes	Expected Mapping with Program Outcomes												
	(1-Weak Correlation; 2-Medium Correlation; 3 – Strong Correlation)												
COs \ POs	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8	PO 9	PO10	PO11	PO12	Avg (CO)
CO1	3	2	1	1	2	2	3	2	2	2	2	2	2
CO2	2	3	2	1	3	3	2	2	3	2	2	2	2.25
CO3	3	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2.17
CO4	3	3	2	2	3	3	3	3	3	3	2	3	2.75
Avg (PO)	2.7	2.5	1.7	1.5	2.5	2.5	2.7	2.2	2.5	2.25	2	2.25	

Teaching Pedagogy:	વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ રિફ્લેક્ટિવ / વિશ્લેષણાત્મક લેખન આંતરવિષયક અભિગમ કેસ સ્ટડી પદ્ધતિ
--------------------	---

Lectures with Breakup	No of Hrs.
1 સંપોષિત વિકાસ : અર્થ અને વિભાવનાત્મક સમજ સતત વિકાસની સંકલ્પના નો ઉદ્ભવ સતત વિકાસ અંગે યુનેસ્કોની વ્યાખ્યા	15
એકમ : 2 સંપોષિતતા : વૈજ્ઞાનિક, નૈતિક અને રાજનૈતિક આચાર	15
સંપોષિત વિકાસ અને વર્તમાન વિકાસ મોડેલ	15

Lectures with Breakup	No of Hrs.
સંપોષિત વિકાસ લક્ષ્ય (SDG -સંયુક્ત રાષ્ટ્રના એજેન્ડા, 2030) ભોગવાદ અને સંપોષિત વિકાસ	
એકમ : 4 સંપોષિત વિકાસ અને ગાંધી અહિંસા : સંપોષિત વિકાસની પૂર્વ શરત સંપોષિત વિકાસ અને ગ્રામીણ પરિવર્તન ગાંધીજીની સમકાલીન વિકાસ મોડલની સમીક્ષા	15

Assessment methods

Assessment Methods: વિગતવાર માહિતી પરિશિષ્ટ-1	
આંતરિક મૂલ્યાંકન : 40	અર્થગ્રહણ આધારિત પરીક્ષા, વસ્તુનિષ્ઠ પ્રશ્નો , અસાઇનમેન્ટ, સેમિનાર
અંતિમ સેમેસ્ટર પરીક્ષા- 60	લેખિત કસોટી

સંદર્ભ સૂચિ :

1. જી.સી. કુમારખા, શાશ્વત અર્થતંત્ર, સર્વસેવા સંગઠન.
2. ટી.એન. ખોશુ, મહાત્મા ગાંધી અને પર્યાવરણ : ગાંધીના પર્યાવરણ વિચારોની વિશ્લેષણાત્મક અભિગમ.
3. એસ.વી. પ્રભાત, આજનો ગાંધી, સીરિયલ પબ્લિકેશન્સ, નવી દિલ્હી, ૨૦૦૯.
4. આર.પી. મિશ્રા, પર્યાવરણ ચેલેન્જનો સામનો : ગાંધી માર્ગ, અનાશક્તિ દર્શન, જુલાઇ-ડિસેમ્બર ૨૦૦૯.
5. રિચાર્ડ એમ. ઓટી અને કેટ્રીના બ્રાઉન, સંપોષિત વિકાસ માટેના અભિગમો, પ્રિન્ટર-અ કાસેલ ઈમપ્રિન્ટ, ઇંગ્લેન્ડ, પ્રથમ આવૃત્તિ, ૧૯૯૭.
6. ડી. જીવનકુમાર, શાશ્વત ભવિષ્ય માટે ગાંધીવાદી મૂલ્યો, ફાઇવફાઇલ્સ-મીટિંગ રિવર્સ શ્રેણી નં.૩૩, ૨૦૧૧.

7.	વિલિયમ ફિશર, સંપોષિત વિકાસ તરફ : નર્મદા નદી સંઘર્ષનું અધ્યયન, એમ.ઇ. શાર્પ, અલબામા.
8.	પી.એન. શેઠ, પર્યાવરણીવાદનો સિદ્ધાંત અને વ્યવહાર : ગ્રીન પ્લસ ગાંધી, ગુજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ.
9.	અરવિંદસિંહ, સંપોષિત વિકાસ, પર્યાવરણ અને કુદરતી સંસાધનોના સંરક્ષણની સમયસાપેક્ષ જરૂરિયાત.
10.	પુરુષોત્તમ ખન્ના (૧૯૯૬), પર્યાવરણ સંરક્ષણ, રાષ્ટ્રીય પર્યાવરણ ઇજનેરી સંશોધન સંસ્થાન (NEERI), નાગપુર.
11.	દિનેશ મણિ (૨૦૧૩), વૈશ્વિક તાપમાન, પ્રથમ આવૃત્તિ, આઇસેક્ટ, ભોપાલ.
12.	મનોજ ચતુર્વેદી, મહાત્મા ગાંધીનું સર્વોદય દર્શન.
13.	મેઘા સ્નેહા (૨૦૦૭), પર્યાવરણ સંરક્ષણ, વંદના પબ્લિકેશન, નવી દિલ્હી.
14.	સત્યનારાયણ સાહુ (૨૦૧૮), પર્યાવરણ અને સંપોષિત વિકાસ પર મહાત્મા ગાંધી, ડાઉન ટૂ અર્થ.
15.	શ્યામસુંદર શર્મા (૨૦૦૩), હવામાન વિજ્ઞાન, વિજ્ઞાન પ્રસાર, નવી દિલ્હી.
16.	પ્રવીણ શેઠ, ગાંધીવિચાર અને પર્યાવરણ.
17.	રમેશ સાવલિયા, પર્યાવરણ સાથી, પર્યાવરણ કેન્દ્ર, થલતેજ ટેકરા, અમદાવાદ, ૨૦૦૪.
વેબસાઇટ / ઓનલાઇન સંદર્ભ:	
17.	સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સંગઠનના સંપોષિત વિકાસ લક્ષ્યો માટેની વેબસાઇટ: http://in.one.un.org/sustainable-development-goal/sdg-goal-1/

MGNS SEM-3	MGNS 303	વૈશ્વિકીકરણ અને ગાંધીના આર્થિક વિચાર	ફરજિયાત
		Credit : 4	Teaching Hours : 60
Prerequisites/પૂર્વ આવશ્યકતા	વિદ્યાર્થીઓમાં, તર્કશક્તિ અને વિમર્શાત્મક અભિગમ હોવો આવશ્યક છે.		

	સામાજિક વિજ્ઞાનનું પાયાનું જ્ઞાન આવશ્યક છે. 1991ની નવી આર્થિક નીતિના પરિપ્રેક્ષ્યમાં. ભારતની આર્થિક અને સામાજિક નીતિઓ વિશેની મૂળભૂત સમજ જરૂરી છે,
--	---

Course Outcomes:	CO1 વિદ્યાર્થી વૈશ્વિકીકરણનો અર્થ, તત્વો, પરિમાણો અને તેના ઐતિહાસિક તબક્કાઓનું વિશ્લેષણ કરી શકશે. CO2 વિદ્યાર્થી ભારતમાં વૈશ્વિકીકરણના સામાજિક , આર્થિક અને રાજકીય પ્રભાવોને ઓળખી તેમનું મૂલ્યાંકન કરી શકશે. CO3 વિદ્યાર્થી વૈશ્વિકીકરણના સંદર્ભમાં ગાંધીજીના સ્વરાજ અને સ્વદેશી વિચારને સમજવા તથા તેમનું વિમર્શાત્મક વિશ્લેષણ કરી શકશે. CO4 વિદ્યાર્થી વૈશ્વિકીકરણ અને નવસંસ્થાનવાદ વચ્ચેના સંબંધો તેમજ ત્રીજા વિશ્વના દેશો પર તેના પડતા પ્રભાવોનું અભ્યાસ કરી શકશે.
-------------------------	---

Course Outcomes	Expected Mapping with Program Outcomes												
	(1-Weak Correlation; 2-Medium Correlation; 3 – Strong Correlation)												
COs \ POs	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8	PO 9	PO 10	PO 11	PO 12	Avg (CO)
CO1	3	2	-	-	1	2	2	-	2	2	-	-	1.75
CO2	3	3	2	1	2	3	2	1	3	2	1	2	1.91
CO3	3	2	1	3	3	3	2	-	2	2	-	3	2.4
CO4	3	3	3	2	2	3	2	-	2	3	1	3	2.64
Avg (PO)	3	2.5	2	2	2	2.7	2	1	2.2	2.25	1	2	

Teaching Pedagogy:	- સમીક્ષાત્મક ચર્ચા - વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ - દસ્તાવેજી ફિલ્મ
--------------------	--

Lectures with Breakup	No of Hrs.
એકમ : 1 વૈશ્વિકીકરણ અર્થ, પ્રકૃતિ, પરિમાણ, વૈશ્વિકીકરણના તબક્કાઓ	15
એકમ : 2 ભારતમાં વૈશ્વિકીકરણના સામાજિક-આર્થિક પ્રભાવો : એક અવલોકન વૈશ્વિકીકરણના સામાજિક / સાંસ્કૃતિક પાસાંઓ વૈશ્વિકીકરણનો રાજકીય પ્રભાવ	15
એકમ : 3 સ્વરાજ અને સ્વદેશીના સંદર્ભમાં વૈશ્વિકીકરણ સ્વરાજનો ગાંધીયન અર્થ: વ્યક્તિગત અને સામૂહિક આત્મનિર્ભરતા આધ્યાત્મિક અને નૈતિક સ્વરાજ રાજકીય સ્વતંત્રતા વિરુદ્ધ આંતરિક સ્વતંત્રતા સ્વદેશી – એક નૈતિક અને આર્થિક વિચારધારા: સ્થાનિક ઉત્પાદનોનો ઉપયોગ નૈતિક ઉપભોક્તાવાદ મશીન અને આધુનિકતા પર વિમર્શ "મેક ઇન ઇન્ડિયા", "વોકલ ફોર લોકલ"માં ગાંધીયન તત્વો	15
એકમ : 4 શું વૈશ્વિકીકરણ નવસંસ્થાનવાદ છે ? સંસ્થાનવાદ અને નવસંસ્થાનવાદ વૈશ્વિકીકરણ, વર્ચસ્વ અને શક્તિ ત્રીજા વિશ્વના દેશો ઉપર પ્રભાવ	15

Assessment Methods: વિગતવાર માહિતી પરિશિષ્ટ-1	
આંતરિક મૂલ્યાંકન : 40	અર્થગ્રહણ આધારિત પરીક્ષા, વસ્તુનિષ્ઠ પ્રશ્નો , અસાઇનમેન્ટ, સેમિનાર
અંતિમ સેમેસ્ટર પરીક્ષા- 60	લેખિત કસોટી

Text and References:

1. Brahmananda P.R. 1971. "A Theoretical Note on the Economic Foundations of a Gandhi-Type
Society", in Raval M.N. et.al. (editors) Gandhiji's Economic Thought and Its Relevance at Present South Gujarat University, Surat.
2. Dasgupta Ajit. K. 1996. Gandhi's Economic Thought, Routledge, London.
3. Desai Meghnad, 1998. "Development Perspectives: Was there an Alternative to Mahalanobis", in
Ahluwalia Isher Judge, Little I. M.D. (Editors) 1998. India's Economic Reforms and Development; Essays for Manmohan Singh, Oxford University Press, Delhi.
4. Diwan Romesh and Lutz Mark (Editors), 1985. Essays in Gandhian Economics ,Gandhi Peace
Foundation, New Delhi
5. Gandhi Rajmohan, 1995. The Good Boatman: A Portrait of Gandhi. Penguin Books, New Delhi.
6. Government of India, 2000. Collected Works of Mahatma Gandhi Volume 15. 4th revised Edition.
Publications Division, Ministry of Information and Broadcasting, Gol New Delhi.
7. Guillen Mauro F, 2001. "Is Globalisation Civilising, Destructive or Feeble? A Critique of Five Key
8. Debates in the Social Science Literature", in Annual Review of Sociology Volume 27 2001. Wharton School and Department of Sociology, University of Pennsylvania, U.S.A.
9. Hanley Nick, Shogren Jason F. and White Ben 1997. Environmental Economics in

Theory and Practice. Macmillan India Limited, Delhi.
10. Huq A.M. 1985. "The Doctrine of International Trade: A Gandhian Perspective", in Diwan Romesh and Lutz Mark (Editors), 1985. Essays in Gandhian Economics, Gandhi Peace Foundation, New Delhi
11. Iyengar Sudarshan 2005. "Sustainable Development and Indian Economy: Some Reflections". E. F.
12. Schumacher Memorial Lecture delivered at the Nagpur University on February 5, 2005.
13. Iyengar Sudarshan Gandhi's Economic Thought and Modern Economic Development: Some Reflections ,Working Paper ,Centre for Social Studies (CSS) ,Veer Narmad South Gujarat University Campus, Surat, Gujarat.
14. Lakdawala D.T. 1971. "Gandhiji and Growth Economic", in Raval M.N. et.al. (editors) Gandhiji's Economic Thought and Its Relevance at Present South Gujarat University, Surat.
15. Parel Anthony J. 1997 (Editor). Gandhi: Hind Swaraj and Other Writings Foundation Books, New Delhi for Cambridge University Press, UK.
16. Raval M.N. 1971. "Contentment and Containment of Wants – A suggested Interpretation", in Raval M.N. et.al. (editors) Gandhiji's Economic Thought and Its Relevance at Present South Gujarat University, Surat.
Sethi J.D. 1978. Gandhi Today. Vikas Publishing House Pvt. Ltd. New Delhi.
Siddharthan N.S. 1985 "The Gandhian Thought and the Information (Fourth Industrial Revolution)", in Indian Economic Association Conference Volume, Sixty-Eighth Annual Conference, Ahmedabad.

MGNS SEM 3	MGNS 304	જીવનશૈલી અને ગાંધી	ફરજિયાત
		Credit :4	Teaching Hours : 60
Prerequisites	જીવનશૈલીથી પરિચિતતા		

Course Outcomes:	આ કોર્સ પૂર્ણ કર્યા પછી વિદ્યાર્થીઓ CO1 જીવનશૈલીના સામાજિક-નૃવંશીય પરિપ્રેક્ષ્યને સમજી શકશે અને જીવનશૈલીને અસર કરતા પરિબળોનું વિશ્લેષણ કરી શકશે. CO2 સંચાર માધ્યમો, ગતિની સંસ્કૃતિ અને ઉપભોગવાદના આધુનિક જીવનશૈલી પરના પ્રભાવની સમીક્ષા કરી શકશે. CO3 ગેજેટ્સ, સમય, વિશ્રામ અને શહેરીકરણ સંબંધિત આધુનિક જીવનશૈલીના પડકારોની ચર્ચા કરી શકશે. CO4 જીવનશૈલીના ગાંધીવાદી દ્રષ્ટિકોણ, જેમાં ત્રણ પ્રકારની સુસંગતતા (નૈસર્ગિક, વ્યક્તિગત અને કોસ્મિક) અને જૈવ-નૈતિકતાનો સમાવેશ થાય છે, તેનું મૂલ્યાંકન કરી શકશે
------------------	--

Course Outcomes	Expected Mapping with Program Outcomes (1-Weak Correlation; 2-Medium Correlation; 3 – Strong Correlation)												
COs \ POs	PO1	PO2	PO3	PO4	PO5	PO6	PO7	PO8	PO9	PO10	PO11	PO12	Avg (CO)
CO1	3	3	-	2	3	2	-	-	2	-	2	2	2
CO2	3	2	-	2	3	2	-	-	3	-	-	2	2
CO3	3	3	-	3	3	3	-	2	3	-	2	3	3
CO4	3	2	-	-	2	3	-	-	3	-	-	2	2.5
Avg (PO)	3	2.5	-	2.33	2.75	2.5	-	2	2.75	-	2	2.25	

Teaching Pedagogy:	પાવર પોઇન્ટ પ્રેઝન્ટેશન સ્વ અધ્યયન વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ
--------------------	--

--	--

Lectures with Breakup	No of Hrs.
એકમ : 1 જીવનશૈલી અને ગાંધી જીવનશૈલીનો ઉદ્વિકાસ : સામાજિક-નૃવંશીય દ્રષ્ટિકોણ જીવનશૈલીને પ્રભાવિત કરનાર કારક-ભૌગોલિક , સાંસ્કૃતિક, સામાજિક, આર્થિક અને વૈજ્ઞાનિક વૈજ્ઞાનિક વિશ્વદૃષ્ટિ અને જીવનશૈલીનો પ્રભાવ જીવનશૈલી પાર પૂંજીવાદ , તકનીક અને વિજ્ઞાનનો પ્રભાવ જીવનશૈલી અને આધુનિકતાની ગાંધીની સમીક્ષા	15
એકમ : આધુનિક જીવનશૈલી-1 સંચાર માધ્યમ અને જીવનશૈલી ગતિની સંસ્કૃતિ ઉપભોગ અને જીવનશૈલી -ભોજન , વસ્ત્ર, આવાસ પ્રદર્શિત ઉપભોગ	15

એકમ : 3 આધુનિક જીવનશૈલી-2 ગેઝેટ્સ અને જીવનશૈલી સમય , વિશ્રામ અને અચીકરણ નો પ્રશ્ન જીવનશૈલી સંબંધી રોગ	15
એકમ : 4 જીવનશૈલીનો ગાંધીવાદી દ્રષ્ટિકોણ ત્રણ સામંજસ્યતા-નૈસર્ગીક , વૈયક્તિક, અને કોસ્મિક સ્વાસ્થ્ય , કાર્ય અને બાયોમોરલિટી (જૈવ-નૈતિકતા) સરળતા અને બૌદ્ધિક સાધુતા	15

Assessment Methods: વિગતવાર માહિતી પરિશિષ્ટ-1	
આંતરિક મૂલ્યાંકન : 40	અર્થગ્રહણ આધારિત પરીક્ષા, વસ્તુનિષ્ઠ પ્રશ્નો , અસાઇનમેન્ટ, સેમિનાર
અંતિમ સેમેસ્ટર પરીક્ષા- 60	લેખિત કસોટી

Text & Reference Books:	
1	આલ્વિન ટોફ્લર. ધ થર્ડ વેવ, યુએસએ: બેન્ટમ બુક્સ, 1980.
2	ફિટજોફ કાપ્રાધ ટર્નિંગ પોઈન્ટ ., યુએસએબેન્ટમ બુક્સ :, 1982.

3	જ્હોન ટોમલિનસન ધ કમિંગ : ધ કલ્ચર ઓફ સ્પીડ . લંડન : સેજ : 2007.
4	પ્રમોદ કે. નાયર. પેકેજિંગ લાઇફ: કલ્ચર્સ ઓફ ધ એવરીડે. નવી દિલ્હી: સેજ, 2009.
5	રિચાર્ડ હેઇનબર્ગ. ધ એન્ડ ઓફ ગ્રોથ: અડેપ્ટિંગ ટુ અવર ન્યૂ ઇકોનોમિક રિયાલિટી, કેનેડા: ન્યૂ સોસાયટી પબ્લિશર્સ, 2011.
6	જે.સી. કુમરખા. ધ ઇકોનોમી ઓફ પરમેનન્સ, સર્વ સેવા સંઘ પ્રકાશન, રાજઘાટ, વારાણસી, 1984.
7	રિચાર્ડ હેઇનબર્ગ. ધ પાર્ટી ઇઝ ઓવર, કેનેડા: ન્યૂ સોસાયટી પબ્લિશર્સ, 2005
8	શુમાકર, ઇ.એફ.સ્મોલ ઇઝ સ્ટિલ બ્યુટિકુલ, વિલ્મિંગ્ટન: આઇએસઆઇ બુક્સ, 2006.
Web & Other Study Resources:	
1	https://www.gandhiheritageportal.org/

MGNS SEM 3	MGNS 305	ભારતીય જ્ઞાન પરંપરા અને ગાંધી	ફરજિયાત
		Credit :4	Teaching Hours : 60
Prerequisites	ભારતીય જ્ઞાન પરંપરાથી પરિચિતતા		

Course Outcomes:	આ કોર્સ પૂર્ણ કર્યા પછી વિદ્યાર્થીઓ CO1 ભારતીય જ્ઞાન પરંપરાની પૃષ્ઠભૂમિમાં મહાત્મા ગાંધીના વિચારોના વિકાસને ઊંડાણપૂર્વક વિશ્લેષણ કરી શકશે. CO2 ભારતીય પરંપરામાં ગાંધીજીના મહત્વપૂર્ણ યોગદાનનું વિશ્લેષણ કરી શકશે, જેમાં ગીતા, હિન્દુ ધર્મ, અને નૈતિક મૂલ્યો સાથેનો તેમનો સંબંધ સામેલ છે. CO3 આશ્રમ પરંપરા, તેના પુરુષાર્થો, અને આ પરંપરામાં ગાંધીજીના અનન્ય યોગદાનને સમજશે.
------------------	---

	CO4 પ્રકૃતિ, વિકૃતિ અને સંસ્કૃતિના સંદર્ભમાં માનવ સંસ્કૃતિના વિકાસમાં ભારતીય પરંપરા અને ગાંધીજીના મૂલ્યો ના પુનઃમૂલ્યાંકનને ઓળખી શકશે
--	---

Course Outcomes	Expected Mapping with Program Outcomes (1-Weak Correlation; 2-Medium Correlation; 3 – Strong Correlation)												
COs \ POs	PO1	PO2	PO3	PO4	PO5	PO6	PO7	PO8	PO9	PO10	PO11	PO12	Avg (CO)
CO1	3	2	1	1	3	2	-	-	2	-	-	2	2.0
CO2	3	2	-	-	3	2	-	-	2	-	-	2	2.33
CO3	2	-	1	2	2	2	-	-	2	-	-	3	2.00
CO4	2	2	-	3	2	-	-	-	3	-	-	2	2.33
Avg (PO)	2.5	2.0	1.0	2.0	2.5	2.0	-	-	2.25	-	-	2.25	

Teaching Pedagogy:	દસ્તાવેજી ફિલ્મ નિદર્શન - વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ - લઘુ જૂથ ચર્ચા
--------------------	--

Lectures with Breakup	No of Hrs.
-----------------------	------------

એકમ : 1 ભારતીય જ્ઞાન પરંપરા - સંકલ્પના - સાતત્યતા અને પરિવર્તન - લાક્ષણિકતાઓ - આલોચનાત્મક મૂલ્યાંકન	15
એકમ : 2 ગાંધી અને ભારતીય પૃષ્ઠભૂમિ - ગાંધીના વૈચારિક વિકાસમાં ભારતીય પૃષ્ઠભૂમિ - ગાંધી અને ગીતા - ગાંધી અને હિન્દુ ધર્મ , સનાતની હિન્દુ - નૈતિક ધર્મ	15
એકમ : 3 ગાંધી અને આશ્રમ - ગાંધી અને ચાર પુરુષાર્થ - ગાંધીની દ્રષ્ટિએ આશ્રમ પરંપરા - આશ્રમ નિરીક્ષણ (Ashram Observation) - આશ્રમી પરંપરામાં ગાંધીનું યોગદાન	15

એકમ : 4 માનવ સંસ્કૃતિના વિકાસમાં ભારતીય પરંપરા અને ગાંધી - પ્રકૃતિ , વિકૃતિ અને સંસ્કૃતિ - ભારતીય પરંપરામાં ગાંધી દ્વારા મૂલ્યોનું પુનઃ મૂલ્યાંકન - અહિંસા પરમો ધર્મ અને સત્યમેવ જયતે - વસુધૈવ કુટુંબકમ	15
---	----

Assessment Methods: વિગતવાર માહિતી પરિશિષ્ટ-1	
આંતરિક મૂલ્યાંકન : 40	અર્થગ્રહણ આધારિત પરીક્ષા, વસ્તુનિષ્ઠ પ્રશ્નો , અસાઇનમેન્ટ, સેમિનાર
અંતિમ સેમેસ્ટર પરીક્ષા- 60	લેખિત કસોટી

Text & Reference Books:	
1	એલન ડગ્લાસ (સંપાદક). ધી ફિલોસોફી ઓફ મહાત્મા ગાંધી ફોર ધી 21સ્ટ સેન્યુરી લેનહામ: લેક્સિંગ્ટન બુક્સ. ૨૦૦૮.
2	દાસગુપ્તા, એસ .એન.અ હિસ્ટરી ઓફ ઇન્ડિયન ફિલોસોફી, વોલ્યુમર- દિલ્હી મોતીલાલ : .બનારસિદાસ1975
3	ગાંધી, એમ .કે.માય રિલીજિયન, અમદાવાદ.૧૯૫૫ .નવજીવન :
4	ગાંધી, એમ.કે. હિન્દુ ધર્મ. અમદાવાદ: નવજીવન. ૧૯૫૮).
5	ગાંધી, એમ.કે. મેસેજ ઓફ ગીતા. અમદાવાદ: નવજીવન. ૧૯૫૯.

6	રોય, રામાશ્રય. સેલ્ફ એન્ડ સોસાયટી: અ સ્ટડી ઇન ગાંધિયન થોટ નવી દિલ્હી: સેજ. ૧૯૮૫.
Web & Other Study Resources:	
1	https://www.gandhiheritageportal.org/

MGNS SEM-4	MGNS 401	ગાંધી અને ધર્મ	ફરજિયાત
		Credit : 4	Teaching Hours : 60
Prerequisites/પૂર્વ આવશ્યકતા	ગાંધીજીના જીવન અને વિચારધારાનો પ્રાથમિક પરિચય ભારતના આધુનિક ઇતિહાસ અને ધાર્મિક પરિપ્રેક્ષ્યની સમજ ધાર્મિક સહિષ્ણુતા અને આંતરધર્મીય સંવાદ માટે ખુલ્લું મન વિમર્શાત્મક અને વિશ્લેષણાત્મક અભિગમ		

Course Outcomes:	આ પાઠ્યક્રમનો અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યા પછી, CO1 વિદ્યાર્થીઓ ગાંધીજીની ધાર્મિક અને સાંસ્કૃતિક પૃષ્ઠભૂમિ તથા પૌત્રિક પ્રભાવને ઓળખી તેનું વિશ્લેષણ કરી શકશે. CO2 વિદ્યાર્થીઓ ગાંધીજીના ખ્રિસ્તી ધર્મ , ટોલ્સ્ટોય અને રાજચંદ્ર જેવા સાહિત્યિક અને આધ્યાત્મિક સ્રોતોથી થયેલા ધર્મસંબંધિત અનુભવોને સમજાવી શકશે. CO3 વિદ્યાર્થીઓ ગાંધીજીના ઈશ્વર , જીવનના ઉદ્દેશ્ય, તથા ધર્મગ્રંથો (ગીતા, બાઇબલ) પ્રત્યેના અભિગમને સમજાવી શકશે અને સર્વધર્મ સમભાવના ખ્યાલનું વિશ્લેષણ કરી શકશે. CO4 વિદ્યાર્થીઓ ગાંધીજીના ધાર્મિક આચરણ , વ્યક્તિગત સાધના અને સમાજમાં તેમના માનવતાવાદી ધર્મપ્રદાનનું મૂલ્યાંકન કરી શકશે.
------------------	---

Course Outcomes	Expected Mapping with Program Outcomes
	(1-Weak Correlation; 2-Medium Correlation; 3 – Strong Correlation)

COs \ POs	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8	PO 9	PO 10	PO 11	PO 12	Avg (CO)
CO1	3	2	1	2	3	1	2	1	-	2	-	1	1.8
CO2	3	3	2	3	3	2	2	1	-	2	-	2	2.3
CO3	3	2	1	3	3	2	2	1	-	3	1	3	2.45
CO4	3	2	2	3	3	2	2	2	1	3	2	3	2.33
Avg (PO)	3	2.2	1.5	2.7	3	1.7	2	1.2	1	2.5	1.52	2.25	

Teaching Pedagogy:	વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ ચર્ચા અને સંવાદ પ્રશ્નોત્તરી અને રિફ્લેક્શન એસાઈન્મેન્ટ્સ ફિલ્મો કે ડોક્યુમેન્ટરીઝ જૂથ ચર્ચા
--------------------	--

Lectures with Breakup	No of Hrs.
એકમ : 1 ગાંધીની ધાર્મિક પૃષ્ઠભૂમિ સાંસ્કૃતિક-ધાર્મિક પૃષ્ઠભૂમિ અને પૈતૃક પ્રભાવ	15
એકમ : 2 ગાંધીનો ખ્રિસ્તી ધર્મથી સંપર્ક-પ્રારંભિક અનુભવ ગાંધીનું ધર્મ સંબંધી અધ્યયન - લંડન, દક્ષિણ આફ્રિકા ગાંધીના ધર્મની સમજણ ઉપર ટોલ્સ્ટોયનો પ્રભાવ ગાંધીનો શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર સાથે પત્રવ્યવહાર નીતિ-ધર્મના ખ્યાલનો ઉદભવ	15
એકમ : 3 ગાંધીની ઈશ્વરની સંકલ્પના	15

Lectures with Breakup	No of Hrs.
જીવનનો ઉદ્દેશ્ય ગાંધી અને ગીતા ગાંધી અને બાઇબલ સર્વધર્મ સમભાવ - આંતર ધાર્મિક સંબંધ ધર્મ પરિવર્તન વિશે ગાંધી	
એકમ : 4 ગાંધીનો ધર્મ અને તેમનું આચરણ પ્રાર્થના, નામસ્મરણ, એકાદશવ્રત આચરણ અને સામુદાયિક જીવન ગાંધીનું માનવતાને પ્રદાન	15

Assessment Methods: વિગતવાર માહિતી પરિશિષ્ટ-1
આંતરિક મૂલ્યાંકન : 40 અર્થગ્રહણ આધારિત પરીક્ષા, વસ્તુનિષ્ઠ પ્રશ્નો , અસાઇનમેન્ટ, સેમિનાર
અંતિમ સેમેસ્ટર પરીક્ષા- 60 લેખિત કસોટી

સંદર્ભસૂચિ :

1. મુખર્જી સુબ્રતુ અને રામસ્વામી સુશીલા (1994), મહાત્મા ગાંધીના પાસાં: નૈતિકતા, ધર્મ અને સંસ્કૃતિ, દીપ એન્ડ દીપ પબ્લિકેશન્સ.
2. જોર્ડન્સ જે. ટી. એફ. (1998), ગાંધીનું ધર્મવિચાર: એક ઘરેલું શૌલ, મેક્મિલન પ્રેસ, લંડન.
3. સક્સેના સુશીલકુમાર (1988), એવર અનટુ ગોડ: ગાંધી અને ધર્મ વિષયક નિબંધો, ઇન્ડિયન કાઉન્સિલ ઓફ ફિલોસોફિકલ રિસર્ચ.
4. ચટર્જી માર્કેટ (2005), ગાંધી અને ધાર્મિક વૈવિધ્યતાની પડકાર: ધાર્મિક બહુરંગતાના પુનઃવિમર્શ, પ્રમિલ્લા એન્ડ કો., નવી દિલ્હી.
5. આય્યર રઘવન (1987), મહાત્મા ગાંધીના નૈતિક અને રાજકીય લખાણો: સત્ય અને અહિંસા (ખંડ 2), ઓક્સફોર્ડ યુનિવર્સિટી પ્રેસ.
6. રિચર્ડ્સ ઝિન (1991), ગાંધીના તત્વજ્ઞાન: તેમના મૂળ વિચારોનો અભ્યાસ, કાર્બોન પ્રેસ, યુકે.

7.	દેશપાંડે (2009), ધવે ટુ ગોડ, નોર્થ એટલાન્ટિક બુક્સ, કેલિફોર્નિયા.
8.	કામત એમ. વી. (2007), ગાંધી: એક આધ્યાત્મિક યાત્રા, ઇન્ડસ સોર્સ બુક્સ, મુંબઈ.
9.	એલિસબર્ગ રોબર્ટ (2013), ગાંધી અને ખ્રિસ્તી ધર્મ, ઓર્બિસ બુક્સ.
10.	રાવ કે. એલ. શેષગીરી (1990), મહાત્મા ગાંધી અને તુલનાત્મક ધર્મ, મોતીલાલ બેનારસીદાસ પબ્લિકેશન.
11.	ગાંધી એમ. કે. (1996), હિન્દુ ધર્મનું સાર, નવજીવન પ્રકાશન મંદિર, અમદાવાદ.
12.	મેકડોનલ્ડ શીલા (1994), ઇસ્લામ પ્રત્યે ગાંધીના પ્રતિસાદો, ડી.કે. પ્રિન્ટ વર્લ્ડ (પી) લિ., નવી દિલ્હી

MGNS SEM 4	MGNS 402	ગાંધીયાના : પ્રવાહ અને અભિગમ	ફરજીયાત
		Credit :4	Teaching Hours : 60
Prerequisites	ગાંધીયાનાથી પરિચિતતા		

Course Outcomes:	આ કોર્સ પૂર્ણ કર્યા પછી વિદ્યાર્થીઓ CO1 ગાંધીવાદી સાહિત્યના વિહંગાવલોકનનું વિશ્લેષણ કરી શકશે, જેમાં તેમની લેખન શૈલી અને સંપૂર્ણ વાંઝમયનો ખ્યાલ, તેમજ ગાંધીજી પરના જીવનચરિત્રાત્મક, વિશ્લેષણાત્મક અને આલોચનાત્મક લેખનનો સમાવેશ થાય છે. CO2. ગાંધી અધ્યયનના સમકાલીન પ્રવાહોનું, કાળક્રમાનુસાર મૂલ્યાંકન કરી શકશે. CO3 ગાંધીજીની ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં લેખન પ્રવૃત્તિને સમજાવી શકશે. CO4 ગાંધીજીના લેખનના ભારતીય અને વિદેશી ભાષાઓમાં થયેલા અનુવાદનું, તેમજ સાહિત્ય, કાર્ટૂન અને ફિલ્મોમાં તેમના નિરૂપણનું મૂલ્યાંકન કરી શકશે.
------------------	---

Course Outcomes	Expected Mapping with Program Outcomes (1-Weak Correlation; 2-Medium Correlation; 3 – Strong Correlation)												
COs \ POs	PO1	PO2	PO3	PO4	PO5	PO6	PO7	PO8	PO9	PO10	PO11	PO12	Avg (CO)
CO1	3	2	-	1	2	3	1	-	2	-	-	2	2.0
CO2	3	3	-	2	2	2	1	1	3	1	1	2	1.99
CO3	3	1	-	-	1	3	-	-	1	-	-	1	1.66
CO4	2	3	-	1	3	3	1	1	-	1	1	3	1.99
Avg (PO)	2.75	2.25	-	1.33	2	2.75	1	1	2	1	1	2	

Teaching Pedagogy:	સ્વ અધ્યયન પદ્ધતિ ગાંધીના અક્ષરદેહ વાંચન કળા લઘુ જૂથ ચર્ચા
--------------------	--

Lectures with Breakup	No of Hrs.
એકમ : 1 ગાંધીવાદી સાહિત્યનું વિહંગાવલોકન ગાંધીનું લેખન : એક વિહંગ દ્રષ્ટિ ગાંધીના લેખનની સંરચના સંપૂર્ણ વાંગ્મય : સંપૂર્ણ વાંગ્મયનો વિચાર ગાંધી ઉપર લેખન : જીવનચરિત્ર વિશ્લેષાત્મક અને આલોચનાત્મક	15

એકમ : 2 ગાંધી અધ્યયનના સમકાલીન પ્રવાહ કાળ ક્રમાનુસાર	15
એકમ : 3 ગાંધીના લેખનની પ્રવૃત્તિ : ગુજરાતી / અંગ્રેજી	15
એકમ : 4 ગાંધીના લેખનનો અનુવાદ : ભારતીય અને વિદેશી ભાષા ગાંધીની કલ્પના સાહિત્ય, કાર્ટૂન અને ફિલ્મમાં	15

S

Assessment Methods: વિગતવાર માહિતી પરિશિષ્ટ-1	
આંતરિક મૂલ્યાંકન : 40	અર્થગ્રહણ આધારિત પરીક્ષા, વસ્તુનિષ્ઠ પ્રશ્નો , અસાઇનમેન્ટ, સેમિનાર
અંતિમ સેમેસ્ટર પરીક્ષા- 60	લેખિત કસોટી

Text & Reference Books:	
1	ભદ્રાચાર્ય, ભબાની. ગાંધી, ધ રાઇટર : ધ ઇમેજ એઝ ઇટ ગુ. નવી દિલ્હી: નેશનલ બુક ટ્રસ્ટ, ઇન્ડિયા, 1969.
2	પટેલ .મહાત્મા ગાંધી ઇન હિઝ ગુજરાત એન .રાઇટિંગસાહિત્ય અકાદમી :નવી દિલ્હી , 1981.
3	ક્લોડ માર્કોવિટ્સ એન્થમ :નવી દિલ્હી .ધ લાઇફ એન્ડ આફ્ટરલાઇફ ઓફ ધ મહાત્મા :ગાંધિયન ગાંધી-ધ અપ્રેસ, 2004

4	નરેશ દધિય. ગાંધી એન્ડ એક્ઝિસ્ટેન્શિયાલિઝમ. (પ્રકરણ III) નવી દિલ્હી: રાવત પબ્લિકેશન, 1993.
5	ધ કલેક્ટેડ વર્ક્સ ઓફ મહાત્મા ગાંધી. 90 ખંડ. નવી દિલ્હી: ભારત સરકાર પ્રકાશન વિભાગ, 1958-94
6	થોમસ વેબર. ગાંધી એન્ડ ડિસાઇપલ એન્ડ મેન્ટર. કેમ્બ્રિજ: કેમ્બ્રિજ યુનિવર્સિટી પ્રેસ, 2011.
Web & Other Study Resources:	
1	www.gandhi-manibhavan.org

MGNS SEM-4	MGNS 403	ગાંધી અને શિક્ષણ	ફરજિયાત
		Credit : 4	Teaching Hours : 60
Prerequisites/પૂર્વ આવશ્યકતા	ભારતીય શૈક્ષણિક ઇતિહાસની મૂળભૂત સમજ શિક્ષણના તત્વજ્ઞાન અને પદ્ધતિઓ વિશે જાણકારી ભારતની સામાજિક અને આર્થિક સ્થિતિ વિશે સમજ		

Course Outcomes:	આ પાઠ્યક્રમનો અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યા પછી, CO1 વિદ્યાર્થીઓ પશ્ચિમની શિક્ષણ પદ્ધતિઓ ઉપર ગાંધીજીની ટીકા , તેમજ નઈ તાલીમના સિદ્ધાંતો અને પદ્ધતિઓને સમજવી અને તદ્દન વિશ્લેષણ કરી શકશે. CO2 વિદ્યાર્થીઓ ફિનિક્સથી વર્ધા સુધીના શૈક્ષણિક પ્રયત્નો, વર્ધા યોજના અને સ્વતંત્રતા પૂર્વે તથા પછીના કાર્યાન્વયનનો સામાયિક અભ્યાસ કરી શકશે. CO3 વિદ્યાર્થીઓ આજના શિક્ષણ પ્રણાલીની સમસ્યાઓ , સરકારી નીતિઓ અને શિક્ષણના વ્યાપક દૃશ્ય પર ચિંતન કરી શકશે. CO4 વિદ્યાર્થીઓ નઈ તાલીમના મૂલ્યો અને તેમની આજના શૈક્ષણિક માળખામાં લાગુ પડે તેવી શક્યતાઓનું વિશ્લેષણ કરી શકશે અને સમકાલીન વિકલ્પોને સમજી શકશે.
------------------	--

Course	Expected Mapping with Program Outcomes
--------	--

Outcomes	(1-Weak Correlation; 2-Medium Correlation; 3 – Strong Correlation)												
COs \ POs	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8	PO 9	PO 10	PO 11	PO 12	Avg (CO)
CO1	3	2	2	3	3	3	2	2	2	3	3	2	2.5
CO2	3	3	2	2	2	3	2	2	3	3	2	2	2.4
CO3	2	3	2	2	3	2	2	2	2	2	3	2	2.2
CO4	3	3	2	3	3	3	3	2	3	3	3	3	2.8
Avg (PO)	2.7	2.7	2	2.5	2.7	2.7	2.2	2	2.5	2.75	2.75	2.25	

Teaching Pedagogy:	ચર્ચા આધારિત શિક્ષણ ક્ષેત્રભ્રમણ અને નિરીક્ષણ પ્રોજેક્ટ આધારિત શિક્ષણ તુલનાત્મક અભ્યાસ
--------------------	---

Lectures with Breakup	No of Hrs.
એકમ : 1 નઈ તાલીમને સંદર્ભિત કરવી પશ્ચિમની શિક્ષા પર ગાંધીની સમીક્ષા: સિદ્ધાંત અને પદ્ધતિ	15
એકમ : 2 વર્ધા યોજના સુધી ગાંધીનો શૈક્ષણિક પ્રયોગ ફિનિક્સ થી વર્ધા સુધી વર્ધા યોજના અને તેમનું કાર્યાન્વયન સ્વતંત્રતા પૂર્વે સ્વતંત્રતા પછી	15
એકમ : 3 ભારતીય શિક્ષાની વર્તમાન સ્થિતિ	15
એકમ : 4 શું નઈ તાલીમ પ્રાસંગિક છે? વૈકલ્પિક શિક્ષાનો પ્રયોગ-નઈ તાલીમ માટે નવો અવસર,	

Lectures with Breakup	No of Hrs.
નઈ તાલીમની સમીક્ષા	15

Assessment Methods: વિગતવાર માહિતી પરિશિષ્ટ-1	
આંતરિક મૂલ્યાંકન : 40	અર્થગ્રહણ આધારિત પરીક્ષા, વસ્તુનિષ્ઠ પ્રશ્નો , અસાઇનમેન્ટ, સેમિનાર
અંતિમ સેમેસ્ટર પરીક્ષા- 60	લેખિત કસોટી

સંદર્ભસૂચિ :

1. એમ. એસ. પટેલ, મહાત્મા ગાંધીની શૈક્ષણિક તત્વજ્ઞાન, નવજીવન પ્રકાશન મંડળ, અમદાવાદ, ૧૯૫૮.
2. શિવદત્ત મિશ્ર, નઈ તાલીમ : પ્રયોગ, પ્રસાર અને પરિણામ (હિન્દી), ગાંધી સેવા સંઘ, વરધા, ૨૦૦૯.
3. સુધર્મા જોશી, મહાત્મા ગાંધીના શૈક્ષણિક વિચારો, ફીસેન્ટ પ્રકાશન કોર્પોરેશન, નવી દિલ્હી, ૨૦૦૮.
4. શ્રીધર ત્રિપાઠી, ગાંધીવાદી શિક્ષણ તત્ત્વ, અનમોલ પબ્લિકેશન્સ પ્રા.લિ., નવી દિલ્હી, ૨૦૦૭.
5. મનુભાઈ પંચોળી, નઈ તાલીમનું નવનીત (ગુજરાતી), લોકભારતી ગ્રામ વિદ્યાપીઠ, સાણોસરા પ્રકાશન, પ્રથમ આવૃત્તિ, ૨૦૧૧.

MGNS SEM 4	MGNS 404	ગાંધીજીના આશ્રમ	ફરજિયાત
		Credit :4	Teaching Hours : 60
Prerequisites/પૂર્વ આવશ્યકતા	ગાંધીના આશ્રમોનો પરીચય		

Course Outcomes:	આ કોર્સ પૂર્ણ કર્યા પછી વિદ્યાર્થીઓ CO1: વિદ્યાર્થી ગાંધીના આશ્રમોની પરંપરા અને તેમના ઊદ્દેશ્યોનું અધ્યયન કરી શકશે. CO2: વિદ્યાર્થી દક્ષિણ આફ્રિકાના ફ્રિનક્સ વસાહત અને ટોલ્સટોય ફાર્મના અભ્યાસથી ગાંધીજીના વિચારો અને જીવન પદ્ધતિને સમજશે.
------------------	---

	CO3: વિદ્યાર્થી ભારતમાં કોચરબ, સાબરમતી અને સેવાગ્રામ આશ્રમોની રચના, સંચાલન અને જીવન શૈલી વિષે જ્ઞાન મેળવી શકશે. CO4: વિદ્યાર્થી વ્યક્તિગત અને સામૂહિક જીવન પરિવર્તનમાં આશ્રમોના યોગદાનનું મૂલ્યાંકન કરી શકશે.
--	---

Course Outcomes	Expected Mapping with Program Outcomes (1-Weak Correlation; 2-Medium Correlation; 3 – Strong Correlation)												
COs \ POs	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8	PO 9	PO10	PO11	PO12	Avg (CO)
CO1	3	3	2	2	2	-	-	2	-	-	-	2	2.29
CO2	3	3	3	3	2	-	-	2	-	-	-	2	2.57
CO3	3	3	3	3	3	2	2	3	2	2	2	3	2.58
CO4	3	3	3	3	3	3	2	3	2	2	2	3	2.67
Avg (PO)	3	3	2.7	2.7	2.5	2.5	2	2.5	2	2	2	2.5	

અધ્યાપન પદ્ધતિ:

Teaching Pedagogy:	શિક્ષકકેન્દ્રી અધ્યાપન વિવેચનાત્મક વિચાર તુલનાત્મક અભિગમ ચર્ચા અને સંવાદ પદ્ધતિ
---------------------------	---

Lectures with Breakup	No of Hrs.
એકમ : 1 ભારતીય પરંપરામાં આશ્રમ ગાંધીના આશ્રમ પર ખ્રિસ્તી ધર્મનો પ્રભાવ	15
એકમ : 2 દક્ષિણ આફ્રિકામાં ગાંધીનો આશ્રમ ફ્રેન્કલિન વસાહત -ટોલ્સટોય ફાર્મ	15
એકમ : 3 ભારતમાં આશ્રમ (સંગઠન, જીવન અને અનુશાસન કોચરબ આશ્રમ સાબરમતી આશ્રમ સેવાગ્રામ આશ્રમ	15
એકમ : 4 વ્યક્તિગત અને સામૂહિક રૂપાંતરણમાં આશ્રમની ભૂમિકા-આશ્રમીક બૌદ્ધિક પરંપરા	15

Assessment Methods: વિગતવાર માહિતી પરિશિષ્ટ-1	
આંતરિક મૂલ્યાંકન : 40	અર્થગ્રહણ આધારિત પરીક્ષા, વસ્તુનિષ્ઠ પ્રશ્નો , અસાઇનમેન્ટ, સેમિનાર
અંતિમ સેમેસ્ટર પરીક્ષા- 60	લેખિત કસોટી

સંદર્ભસૂચિ:

1. માર્ક થોમસન, ગાંધી અને તેમના આશ્રમો, પોપ્યુલર પ્રકાશન પ્રા. લિ., મુંબઈ, પ્રથમ આવૃત્તિ, 1993
2. ડી.જી. તેડુલકર, એમ. ચાલપતિ રાવ અને અન્યો: ગાંધીજી : તેમનું જીવન અને કાર્ય, કર્ણાટક પબ્લિશિંગ હાઉસ, બોમ્બે, 1944
3. એમ. કે. ગાંધી, હિંદ સ્વરાજ અથવા ઇન્ડિયન હોમ રૂલ, નવજીવન પ્રકાશન મંડળ, અમદાવાદ
4. મહાદેવ દેસાઈ, એસ. ગણેશન, ગાંધીજી ભારતીય ગામોમાં, ત્રિપ્લિકેન, મદ્રાસ, 1927
5. નિર્મલકુમાર બોઝ, ગાંધી પરથી પસંદગી, ગાંધી વિચારોના વિશ્વકોશમાંથી, નવજીવન મુદ્રણાલય, અમદાવાદ, 1960

Web & Other Study Resources:	
1	https://www.britannica.com/

MGNS - THESIS- 410	Dissertation શોધ નિબંધ
--------------------------	---------------------------

VAC SEM 1 (Under Graduate)	VAC019	સફાઈ અને ગાંધીજી	મુક્ત પસંદગી વિષય
		Credit :2	Teaching Hours : 30
Prerequisites	ગાંધને જીવન મૂલ્યોથી પરિચિતતા		

Course	
Outcomes:	આ કોર્સ પૂર્ણ કર્યા પછી વિદ્યાર્થીઓ CO 1 સ્વચ્છતા, સુઘડતા અને સૌંદર્યતા વચ્ચેના પરસ્પર સંબંધને સમજશે અને તેનો અર્થ આરોગ્ય , વિજ્ઞાન અને કલાના સંદર્ભમાં કરી શકશે. CO 2 ગુજરાત વિદ્યાપીઠની સફાઈ પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ લઈ વ્યક્તિગત અને સામૂહિક સ્તરે જવાબદારી , શિસ્ત અને સામાજિક પરિવર્તન માટે ગાંધીજીના મૂલ્યોને આત્મસાત કરશે .

Course Outcomes	Expected Mapping with Program Outcomes (1-Weak Correlation; 2-Medium Correlation; 3 – Strong Correlation)												
COs \ POs	PO1	PO2	PO3	PO4	PO5	PO6	PO7	PO8	PO9	PO10	PO11	PO12	Avg (CO)
CO1	3	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	2.33
CO2	-	-	2	-	3	-	-	-	-	-	-	3	2.66
Avg (PO)	3	-	2	2	2.5	-	-	-	-	-	-	3	

Teaching Pedagogy:	વાર્તા કથન વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ નિરીક્ષણ જૂથ કાર્ય- પ્રાયોગિક કાર્ય
--------------------	---

Lectures with Breakup	No of Hrs.
-----------------------	------------

એકમ : 1 સ્વચ્છતા, સુઘડતા અને સૌંદર્યતા સ્વચ્છતા, કલા અને વિજ્ઞાન સ્વચ્છતા અને આરોગ્ય ગાંધીજી અને સ્વચ્છતાના પ્રસંગો તથા તેમાંથી નિપજતા મૂલ્યો ગાંધીજી, સ્વચ્છતા અને સામાજિક પરિવર્તન	15
એકમ : 2 ગૂજરાત વિદ્યાપીઠની સફાઈ પ્રવૃત્તિ સફાઈના સાધનોના પ્રકારો સફાઈના સાધનોની માવજત વ્યક્તિગત અને સમૂહ સફાઈ ગૂજરાત વિદ્યાપીઠની સફાઈ પ્રવૃત્તિથી નિપજતા વ્યક્તિગત મૂલ્યો	15

Assessment Methods: વિગતવાર માહિતી પરિશિષ્ટ-1	
આંતરિક મૂલ્યાંકન :	40 અર્થગ્રહણ આધારિત પરીક્ષા, વસ્તુનિષ્ઠ પ્રશ્નો , અસાઇનમેન્ટ, સેમિનાર
અંતિમ સેમેસ્ટર પરીક્ષા-	60 લેખિત કસોટી

Text & Reference Books:	
1	આયંગાર સુદર્શન,ગાંધીજી અને સ્વચ્છતા, માહિતી અને પ્રસારણ મંત્રાલય ભારત સરકાર. 2021
2	ગાંધી મહાત્મા)2012), ગ્રામ સ્વરાજ, નવજીવન પ્રકાશન મંદિર, અમદાવાદ,2012

3	લલ્લુભાઈ મકનજી, ગાંધીજીના પાવન પ્રસંગો, નવજીવન પ્રકાશન મંદિર, અમદાવાદ
4	મોદી, રમણ, રચનાત્મક કાર્યક્રમનું સામાજિક દર્શન, ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ પ્રકાશન, અમદાવાદ, 1977
Web & Other Study Resources:	
1	https://www.britannica.com/

પરિશિષ્ટ-1

Assessment Method

Direct	Internal Examination	Mid - 1 (20 Marks)	Descriptive Test (Marks 10) Objective + Assignment (Marks 10)
		Mid - 2 (20 Marks)	Descriptive Test (Marks 10) Objective + Assignment (Marks 10)
	External Examination	External Assessment: University Exam – 60	
Indirect	Feedback Survey from Students, Alumni, Industry Expert		

- Computation of Direct CO Attainment = 20% of Internal Exam + 80% of End Semester Exam

Assessment Methods	Attainment Levels	
	Threshold Value is 60% of their total	
Internal Exam: 40 Marks Mid-1 + Mid-2	Level 1	60-79% of students scoring
	Level 2	80-89% of students scoring
	Level 3	>=90% of students scoring
End Semester Examination: 60 Marks	Level 1	60-79% of students scoring
	Level 2	80-89% of students scoring
	Level 3	>=90% of students scoring

Direct Attainment Calculation

COs	Exam	Assessment Tool	Internal Examination (IE)		External Examination (EE)	Direct CO Attainment
			Attainment Level	Average Attainment Level	Attainment Level	$(0.2*IE)+(0.8*EE)$
CO1	Mid - 1	Descriptive				

		Objective + Assignment				
CO2	Mid - 1	Descriptive				
		Objective + Assignment				
CO3	Mid - 2	Descriptive				
		Objective + Assignment				
CO4	Mid - 2	Descriptive				
		Objective + Assignment				
		Objective + Assignment				

Indirect Attainment Calculation (Survey)

COs	CO1	CO2	CO3	CO4
Students Answered Level 1				
Students Answered Level 2				
Students Answered Level 3				
Total Student Participated				
Attainment Level				

Overall Attainment

CO	Direct Attainment (DA)	Indirect Attainment (IA)	Overall Attainment (0.8*DA)+(0.2*IA)
CO1			
CO2			
CO3			
CO4			
Average CO Attainment			

- Computation of Overall CO Attainment = 80% of Direct CO Attainment + 20% of Indirect CO Attainment

